

LIETUVOS
ISTORIJOS
INSTITUTAS

VILNIAUS
UNIVERSITETAS

BALTIJOS VALSTYBIŲ
VIENYBĖS IDĖJA IR PRAKTIKA
1918–1940 METAIS

DOKUMENTŲ RINKINYS

Parengė *Zenonas Butkus*

LII
LEIDYKLA

Vilnius, 2008

TURINYS

IVADAS	41
L. PIRMIEJI VIENYBĖS UŽMOJAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO SUNKUMAI 1918–1921 METAIS	87
THE FIRST FLASHES OF UNITY AND THE PROBLEMS IN THEIR IMPLEMENTATION: 1918–1921	
1. 1918 m., Stokholmas. – Iš J. Šliūpo veikalų „Lietuvių-Latvių Respublika ir Šiaurės Tautų Sąjunga“, kuriame pirmąsyk detaliai išdėstytas Lietuvos-Latvijos bendros valstybės sukūrimo projektas, numatantis suformuoti joje respublikinę santvarką ir artimai susieti šią valstybę su Skandinavijos šalimis	89
1918, Stockholm. From the Jonas Šliūpas work <i>The Lithuanian – Latvian Republic and an Alliance of Northern Nations</i> , which for the first time set forth in detail a project for creating a joint Lithuanian – Latvian state, foreseeing the formation of a republican system and close ties with the Scandinavian countries	
2. 1918 m. lapkritis–gruodis, Paryžius. – Estijos diplomato, jos delegacijos prie Paryžiaus Taikos konferencijos nario R. Pustos straipsnis, raginęs sukurti Baltijos ir Skandinavijos šalių sąjungą, susietą gynybos, ūkio ir koordinuotos užsienio politikos saitais	93
November – December 1918, Paris. An article which was written by Kaarel Robert Pusta, a noted Estonian diplomat, who was a member of the Estonian delegation to the Paris Peace Conference, and which urges the creation of an alliance of the Baltic States and the Scandinavian countries in connection with defence, economic relations, and a co-ordinated foreign policy	
3. 1919 m. sausis, Paryžius. – Iš O. Milašiaus straipsnio, kėlusio idėją sukurti bendrą Lietuvos ir Latvijos respubliką	96
January 1919, Paris. From an idea raised by an Oskaras Milašius (Oscar Vladislav de Lubicz Milosz) article which urged the creation of a joint Lithuanian – Latvian republic	
4. 1919 m., Ženeva. – Iš S. Šalkauskio veikalų „Dviejų pasaulių takoskyroje“, grindžiančio būtinybę Lietuvai sudaryti sąjungą su Latvija ir suartėti su Skandinavijos šalimis	98
1919, Geneva. From the S. Šalkauskis work <i>On the Divide between Two Worlds</i> , which justified the necessity of Lithuania forming an alliance with Latvia and allying itself with the Scandinavian countries	
5. 1919 m. vasario 13 d., Kaunas. – Iš Lietuvos vyriausybės instrukcijos, igaliojusios Lietuvos delegaciją, pasiūstą į Taikos konferenciją, reikalauti Liepojos uosto	99
13 February 1919, Kaunas. From the Lithuanian government’s instructions authorising the Lithuanian delegation, which was sent to the Peace Conference, to demand the port of Liepāja	
6. 1919 m. kovo 1 d., Kaunas. – Lietuvos ir Latvijos sutartis dėl 5 mln. markių paskolos Latvijai, dėl ypatingų teisių suteikimo Lietuvai naudotis Liepojos uostu ir dėl abiejų šalių bendro priešinosi bolševikams	101
1 March 1919, Kaunas. The Lithuanian and Latvian agreement concerning a 5 million mark loan to Latvia, special rights for Lithuania to use the port of Liepāja, and joint resistance to the Bolsheviks	

TURINYS

7. 1919 m. balandžio 22 d., Kaunas. – Iš Lietuvos vyriausybės 1919 m. balandžio 13 d. posėdžio protokolo išrašo, pasiūsto į Paryžių Lietuvos delegacijos pirmininkui A. Voldemarui, kuris buvo įgaliojamas reikalauti Liepojos uosto arba bent pietvakarinės Kuršo dalies iki Šventosios upės	103
22 April 1919, Kaunas. From an extract of the minutes of a 13 April 1919 session of the Lithuanian government, which extract was sent to Augustinas Voldemaras, Chairman of the Lithuanian Paris delegation, who was authorised to demand the port of Liepāja or at least the southwestern part of Courland up to the river Sventaja	
8. 1919 m. balandžio 24 d., Paryžius. – Iš Lietuvos delegacijos darbų Taikos konferencijoje antrosios ataskaitos, kurioje pranešama apie derybas dėl sienos su Latvija ir apie Baltijos šalių delegacijų nevienodą požiūrį į santykius su rusų nebolševikinių jėgų atstovais	104
24 April 1919, Paris. From the second report on the work of the Lithuanian delegation at the Peace Conference, which reports on the negotiations over the border with Latvia and the different views held by the delegations from the Baltic States about relations with the representatives of the non-Bolshevik Russian forces	
9. 1919 m. birželio 2 d., Paryžius. – Iš Lietuvos delegacijos darbų Taikos konferencijoje penktosios ataskaitos, kurioje informuojama apie nesutikimą kartu su Latvijos ir Estijos atstovais protestuoti prieš A. Kolčiako pripažinimą visos Rusijos valdovu ir apie atsisakymą suteikti Latvijos delegacijai paskolą	108
2 June 1919, Paris. From the fifth report on the work of the Lithuanian delegation at the Peace Conference, which reports about a refusal to protest together with the Latvian and Estonian representatives against the recognition of Kolchak as the ruler of all Russia and a refusal to grant the Latvian delegation a loan	
10. 1919 m. liepos 16 – rugpjūčio 5 d., Paryžius. – Iš Latvijos delegacijos sekretoriaus J. Seskio 1919 m. diplomatinės veiklos Taikos konferencijoje dienoraščio, atspindinčio Baltijos šalių ryšius	110
16 July – 5 August 1919, Paris. From the diary of Jānis Seskis, Secretary to the Latvian delegation, which records his diplomatic activities in 1919 at the Peace Conference and reflects the relations of the Baltic States	
11. 1919 m. liepos 17 d., Paryžius. – Lietuvos delegacijos posėdžio protokolas, kuriame pranešama apie susitarimą su Latvijos atstovais dėl abiejų šalių laikinos sienos ir apie tarpusavio santykių atšilimą	111
17 July 1919, Paris. The minutes of the meeting of the Lithuanian delegation, in which a report was made about the agreement with the Latvian representatives concerning the temporary borders of both countries and the warming of their relations	
12. 1919 m. liepos 21 d., Ryga. – Latvijos ir Estijos karinio bendradarbiavimo sutartis, numatanti abiejų šalių bendrus karinius veiksmus prieš vokiečių dalinius bei bolševikus	113
21 July 1919, Rīga. The Latvian and Estonian military co-operation agreement, which foresaw the joint military actions by both countries against German military units and the Bolsheviks	
13. 1919 m. rugpjūčio 5 d., Paryžius. – Lietuvos, Latvijos ir Estijos konfederacijos projektas	116
5 August 1919, Paris. A draft of the Lithuanian, Latvian, and Estonian confederation	

14. 1919 m. rugpjūčio 14 d., Paryžius. – Iš Lietuvos delegacijos vicepirmininko T. Naruševičiaus pranešimo Ministrui Pirmininkui M. Sleževičiui, kuris informuojamas apie Baltijos šalių delegacijų suartėjimą ir jų pasiryžimą sudaryti karinę konvenciją	118
14 August 1919, Paris. From a report by Tomas Naruševičius, Deputy Chairman of the Lithuanian delegation, to Prime Minister Mykolas Sleževičius, which reports about the improving relations of the delegations from the Baltic States and their determination to draw up a military convention	
15. 1919 m. rugsėjo 6 d., Paryžius. – Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijų Kreipimasis į Taikos Konferencijos Pirmininką Ž. Klemenso (George Clemenceau) dėl Baltijos šalių tarptautinio pripažinimo ir neatidėliotino jų priėmimo į Tautų Sąjungą	119
6 September 1919, Paris. An appeal by the Lithuanian, Latvian, and Estonian delegations to George Clemenceau, Chairman of the Peace Conference, for the international recognition of the Baltic States and their immediate admission to the League of Nations	
16. 1919 m. rugsėjo 10–12 d., Talinas. – Telegrafo agentūros pranešimas apie Rygoje įvykusią pirmąją Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovų konferenciją, kurioje tartasi dėl Baltijos sąjungos kūrimo	121
10–12 September 1919, Tallinn. A telegraph agency's report about the first conference of Lithuanian, and Latvian, and Estonian representatives that took place in Rīga and discussed the creation of a Baltic alliance	
17. 1919 m. rugsėjo 11 d., Maskva. – Rusijos komunistų partijos (b) Centro komiteto Politinio biuro (toliau RKP(b) CK Politbiuro) posėdžio protokolas, liudijantis apie Sovietų taikos pasiūlymus Baltijos šalims	122
11 September 1919, Moscow. The minutes of a session of the Russian Communist Party's (Bolshevik) Central Committee's Politburo (hereinafter the RCP(b) CC Politburo), which testify to the Soviet peace proposals to the Baltic States	
18. 1919 m. rugsėjo 15 d., Talinas. – Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos sutartis dėl bendrų Taikos derybų su Sovietų Rusija	124
15 September 1919, Tallinn. A Finnish, Estonian, Latvian, and Lithuanian agreement concerning joint peace negotiations with Soviet Russia	
19. 1919 m. rugsėjo 15 d., Talinas. – Estijos, Latvijos ir Lietuvos karinių atstovų memorandumas dėl Sovietų Rusijos taikos pasiūlymų	125
15 September 1919, Tallinn. A statement by Estonian, Latvian, and Lithuanian military representatives concerning Soviet Russia's peace proposals	
20. 1919 m. rugsėjis, Tartu. – „Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos Tartu konferencijos programos projektas“	127
September 1919, Tartu. 'Draft Programme of the Finnish, Estonian, Latvian, and Lithuanian Conference at Tartu'	
21. 1919 m. rugsėjo 29–30 d., Tartu. – Estijos delegacijos, dalyvavusios Baltijos šalių konferencijoje Tartu mieste, nario A. Pipo užrašai, liudijantys nevienodą šių šalių požiūrį į taikos derybas su Sovietais	128
29–30 September 1919, Tartu. The notes of Ants Piip who was a member of the Estonian delegation, which participated in the conference of the Baltic States in Tartu, notes which testify to the differing views of these states to the peace negotiations with the Soviets	

TURINYS

22. 1919 m. spalio 1 d., Tartu. – Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovų konferencijos rezoliucija	131
1 October 1919, Tartu. The resolution of the conference of the Finnish, Estonian, Latvian, and Lithuanian representatives	
23. 1919 m. spalio 5 d., Kaunas. – Lietuvos delegacijos, dalyvavusios Tartu konferencijoje, pranešimas	133
5 October 1919, Kaunas. A report of the Lithuanian delegation, which participated in the Tartu conference	
24. 1919 m. spalio 14 d., Paryžius. – Iš Lietuvos delegacijos laikinojo pirmininko T. Naruševičiaus pranešimo Lietuvos vyriausybės vadovui apie Baltijos šalių atstovų bendras pastangas gauti Vakarų valstybių paramą apsiginti nuo bermontininkų	142
14 October 1919, Paris. From a report by T. Naruševičius, acting Chairman of the Lithuanian delegation, to the head of the Lithuanian government about the joint efforts of the representatives of the Baltic States to obtain the support of the Western states in defending themselves from the Bermontians	
25. 1919 m. lapkričio 16 d., Tartu. – Lietuvos delegacijos vadovo J. Šliūpo pranešimas užsienio reikalų ministrui apie Baltijos šalių konferenciją, vykusią lapkričio 10–20 d.	143
16 November 1919, Tartu. A report by J. Šliūpas, Head of the Lithuanian delegation, to the minister of foreign affairs about the conference of the Baltic States that took place on 10–20 November	
26. 1919 m. lapkričio 19 d., Tartu. – Estijos, Latvijos, Lietuvos ir RSFSR atstovų pasitarimo, svarsčiusio belaisvių apskaitimo klausimus, protokolas	148
19 November 1919, Tartu. The minutes of the meeting of Estonian, Latvian, Lithuanian, and RSFSR representatives, which discussed questions of a prisoner exchange	
27. 1919 m. lapkričio 20 d., Tartu. – Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovų konferencijos protokolas	150
20 November 1919, Tartu. The minutes of the conference of Estonian, Latvian, and Lithuanian representatives	
28. 1919 m. gruodžio 8 d., Ryga. – Lietuvos ir Latvijos susitarimas dėl bendrų karinių veiksmų prieš bermontininkus	152
8 December 1919, Rīga. A Lithuanian and Latvian agreement concerning joint military actions against the Bermontians	
29. 1919 m. gruodžio 14 d., Kaunas. – Latvijos delegacijos pareiškimas, kuriuo buvo nutrauktos derybos su Lietuva dėl karinės konvencijos	154
14 December 1919, Kaunas. A statement of the Latvian delegation, by which the negotiations with Lithuania concerning a military convention were broken off	
30. 1920 m. sausio 6 d., Valka. – Estijos, Latvijos ir Lietuvos kariuomenių vyriausiųjų vadų pasitarimo protokolas	157
6 January 1920, Valka. The minutes of the meeting of the top commanders of the Estonian, Latvian, and Lithuanian armies	
31. 1920 m. sausio 15–22 d., Helsinkis. – Baltijos šalių konferencijos posėdžių protokolai	159
15–22 January 1920, Helsinki. The minutes of the sessions of a conference of the Baltic States	

32. 1920 m. sausio 20 d., Helsinkis. – Konferencijos rezoliucija dėl bendros Baltijos šalių gynybinės politikos 173
 20 January 1920, Helsinki. The conference's resolution concerning the joint defence policy of the Baltic States
33. 1920 m. rugpjūčio 5 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministro J. Purickio instrukcija Lietuvos delegacijos Buldurių konferencijoje pirmininkui J. Šauliui 174
 5 August 1920, Kaunas. Instructions from Lithuanian Minister of Foreign Affairs Juozas Purickis to Jurgis Šaulys, Chairman of the Lithuanian delegation at the Bulduri conference
34. 1920 m. rugpjūtis, Kaunas. – Lietuvos vyriausybės instrukcija Lietuvos delegacijai, pasiūstai į Buldurių konferenciją, kurioje delegacija įpareigojama kuriant Baltijos sąjungą laikytis labai atsargios pozicijos, kad nebūtų užrūstinti Sovietai, pripažinę Lietuvai Vilnių ir besiruošiantys jį grąžinti 175
 August 1920, Kaunas. The Lithuanian government's instructions to the Lithuanian delegation sent to the Bulduri conference, in which the delegation was authorised, in creating a Baltic alliance, to maintain a very cautious position so that the Soviets, who had recognised Vilnius as belonging to Lithuania and were preparing to return it, would not be angered
35. 1920 m. rugpjūčio 5 d. Ryga. – Lietuvos delegacijos Buldurių konferencijoje pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie pokalbius su Antantės šalių ir Sovietų atstovais Vilniaus klausimu 177
 5 August 1920, Rīga. A report of the Lithuanian delegation at the Bulduri conference to the Ministry of Foreign Affairs about conversations with Entente and Soviet representatives on the Vilnius question
36. 1920 m. rugpjūčio 5 d., Ryga. – Lietuvos delegacijos Buldurių konferencijoje pirmininko J. Šaulio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie preliminarinius pasitarimus su Latvijos, Estijos, Suomijos ir Lenkijos atstovais dėl karinės konvencijos ir ukrainiečių bei baltarusių atstovų dalyvavimo konferencijoje 179
 5 August 1920, Rīga. A report by J. Šaulys, Chairman of the Lithuanian delegation at the Bulduri conference to the Ministry of Foreign Affairs about preliminary meetings with Latvian, Estonian, Finnish, and Polish representatives concerning a military convention and the participation of Ukrainian and Belarusian representatives at the conference
37. 1920 m. rugpjūčio 10 d., Ryga. – J. Šaulio pranešimas Lietuvos Užsienio reikalų ministerijai apie jo derybas dėl Baltijos šalių karinės konvencijos bei sienos su Latvija 181
 10 August 1920, Rīga. A report by Jurgis Šaulys to the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs about his negotiations concerning a military convention of the Baltic States and the border with Latvia
38. 1920 m. rugpjūčio 17 d., Bulduriai. – J. Šaulio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Lietuvos atstovų įtakos susilpnėjimą konferencijoje ir faktinį jų pralaimėjimą Lenkijos delegacijai 183
 17 August 1920, Bulduri. A report by Jurgis Šaulys to the Ministry of Foreign Affairs about the weakening of the influence of the Lithuanian representatives at the conference and their de facto defeat by the Polish delegation

TURINYS

39. 1920 m. rugpjūčio 19 d., Bulduriai. – J. Šaulio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui J. Purickiui apie naujas Baltijos šalių karinės konvencijos aktualijas bolševikams pralaimėjus prie Varšuvos	186
19 August 1920, Bulduri. A report by Jurgis Čaulys to Minister of Foreign Affairs J. Purickis about the latest news of the military convention of the Baltic States after the Bolsheviks were defeated near Warsaw	
40. 1920 m. rugpjūčio 20 d., Kaunas – Bulduriai. – Iš Lietuvos vyriausybės telegramos, raginančios Lietuvos delegaciją Buldurių konferencijoje nepritari Sovietams nepalankioms rezoliucijoms	189
20 August 1920, Kaunas – Bulduri. From a Lithuanian government telegram urging the Lithuanian delegation at the Bulduri conference not to endorse resolutions unfavourable to the Soviets	
41. 1920 m. rugpjūčio 26 d., Bulduriai – Kaunas. – Iš Lietuvos delegacijos Buldurių konferencijoje telegramos, liudijančios Lietuvos vengimą pasirašyti politines sutartis su kitomis Baltijos šalimis	190
26 August 1920, Bulduri – Kaunas. From a telegram from the Lithuanian delegation at the Bulduri conference, which testifies to Lithuania's reluctance to sign political agreements with the other Baltic States	
42. 1920 m. rugpjūčio 31 d., Bulduriai. – Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos ir Ukrainos politinė sutartis	190
31 August 1920, Bulduri. A political agreement of Finland, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, and Ukraine	
43. 1920 m. rugsėjis, Talinas. – Buldurių konferencijos apžvalga, parengta Estijos užsienio reikalų ministerijos ir atskleidžianti Baltijos šalių nesutarimus veikiant Sovietų veiksmui	193
September 1920, Tallinn. A review of the Bulduri conference, which was prepared by the Estonian Ministry of Foreign Affairs and reveals the disagreements of the Baltic States in respect to the Soviets	
44. 1920 m. rugsėjo 28 d., Ryga. – Lietuvos ir Latvijos sutartis dėl šių valstybių sienos nustatymo perdavimo Arbitražo komisijai	196
28 September 1920, Rīga. The Lithuanian and Latvian agreement to hand over the delimitation of the border of these states to an arbitration commission	
45. 1920 m. spalio 12 d., Ryga. – Lietuvos atstovo Latvijoje D. Zauniaus pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Buldurių konferencijoje įkurtos Baltijos valstybių atstovų Tarybos pasitarimą, išryškinusį ukrainiečių ir lenkų nesutarimus	197
12 October 1920, Rīga. A report by Dovas Zaunius, Lithuania's Ambassador to Latvia, to the Ministry of Foreign Affairs about the meeting of the Council of Representatives of the Baltic States, which was created at the Bulduri conference, which meeting highlighted the disagreements of the Ukrainians and Poles	
46. 1920 m. spalio 14 d., Ryga. – D. Zauniaus 1920 m. spalio 14 d. pranešimas apie Lietuvos ir Lenkijos nesutarimus Baltijos valstybių atstovų Taryboje karinės konvencijos klausimu	198
14 October 1920, Rīga. A 14 October 1920 report by D. Zaunius about the Lithuanian and Polish disagreements in the Council of Representatives of the Baltic States on the question of a military convention	

47. 1920 m. lapkričio 11 d., Kaunas. – Estijos karo atašė Lietuvoje A. Šmidto pranešimas Estijos užsienio reikalų ministerijai apie Lietuvos požiūrį į Baltijos sąjungą	200
11 November 1920, Kaunas. A report by Auguste Schmidt, Estonian military attaché to Lithuania, to the Estonian Ministry of Foreign Affairs about Lithuania's view of a Baltic alliance	
48. 1921 m. sausio 20 d., Kaunas. – J. Šaulio pranešimas apie Buldurių konferenciją ir jos pamokas, kurios rodo, jog pasyvi Lietuvos politika Baltijos šalių atžvilgiu padeda Lenkijai patraukti jas į savo pusę ir atitolinti nuo Lietuvos	202
20 January 1921, Kaunas. A report by J. Šaulys about the Bulduri conference and its lessons, which show that Lithuania's passive policy in respect to the Baltic States helped Poland to attract them to its side and to distance them from Lithuania	
49. 1921 m. vasario 9 d., Kaunas. – A. Šmidto pranešimas Estijos užsienio reikalų ministerijai apie Lietuvos reakciją į Latvijos ir Estijos pripažinimą <i>de jure</i>	203
9 February 1921, Kaunas. A report by A. Schmidt to the Estonian Ministry of Foreign Affairs about Lithuania's reaction to the <i>de jure</i> recognition of Latvia and Estonia	
50. 1921 m. vasario 25 d., Talinas. – Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos ir Lenkijos pasitarimo, skirto Buldurių konferencijos nutarimų įgyvendinimui ir naujos konferencijos sušaukimui, protokolas	205
25 February 1921, Tallinn. The minutes of the meeting by Finland, Estonia, Latvia, Lithuania, and Poland intended to implement the decisions of the Bulduri Conference and to convene a new conference	
51. 1921 m. gegužės 14 d., Ryga. – Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pasitarimo protokolas, kuriame užfiksuotas abiejų valstybių pasiryžimas koordinuoti politiką Rusijos ir Vokietijos atžvilgiu bei kurti pirmiausia trijų Baltijos šalių (Lietuvos, Latvijos, Estijos) sąjungą	209
14 May 1921, Rīga. The minutes of the meeting of the Lithuanian and Latvian ministers of foreign affairs, which records the determination of both states to co-ordinate their policy in respect to Russia and Germany and above all to create an alliance of the three Baltic States (Lithuania, Latvia, and Estonia)	
52. 1921 m. gegužės 14 d., Ryga. – Lietuvos ir Latvijos konvencija dėl šių šalių sienos nutiesimo	211
14 May 1921, Rīga. The Lithuanian – Latvian convention to delimit the border of these countries	
53. 1921 m. gegužės 25 d., Kaunas. – J. Purickio laiškas deryboms su Lenkijos atstovais į Briuselio konferenciją pasiųstai Lietuvos delegacijai, kuri informuojama apie prasidėjusį Lietuvos suartėjimą su Latvija ir Estija bei jų atsitolinimą nuo Lenkijos	214
25 May 1921, Kaunas. A letter from J. Purickis to the Lithuania delegation sent to the Brussels Conference to negotiate with Polish representatives, which letter reports about how Lithuania is beginning to improve its relations with Latvia and Estonia and to become more distant from Poland	

TURINYS

54. 1921 m. birželio 25 d., Talinas. – Lietuvos atstovo Estijoje V. Gylio pranešimas J. Purickiui apie būsimą Rygos konferenciją ir apie trijų Baltijos šalių sąjungos perspektyvas 216
 25 June 1921, Tallinn. A report by Lithuanian Ambassador to Estonia Vytautas Gylis to J. Purickis about the upcoming Rīga Conference and about the perspective of an alliance of the three Baltic States
55. 1921 m. liepos 7 d., Talinas. – Latvijos ir Estijos savitarpio gynybos sutartis 218
 7 July 1921, Tallinn. The Latvian and Estonian mutual defence pact
56. 1921 m. liepos 7 d., Talinas. – „Laikinas Estijos ir Latvijos Generalinių štabų susitarimas“ 220
 7 July 1921, Tallinn. ‘Interim Agreement of the Estonian and Latvian General Staffs’
57. 1921 m. liepos 11 d., Ryga. – Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų konferencijos, numačiusios abiejų šalių ūkinį suartėjimą, protokolas 223
 11 July 1921, Rīga. The minutes of a conference of the Latvian and Estonian ministers of foreign affairs, which foresaw an improvement in the economic relations of both countries
58. 1921 m. liepos 11 d., Ryga. – Estijos ir Latvijos pasitarimo tezės, numatančios pradėti kurti abiejų šalių ekonominę sąjungą 226
 11 July 1921, Rīga. The theses of the Estonian and Latvian meeting, which foresaw the beginning of the creation of the economic union of both countries
59. 1921 m. liepos 12–13 d., Ryga. – „Estijos, Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pasitarimo Protokolas“ 227
 12–13 July 1921, Rīga. ‘Minutes of a Meeting of the Estonian, Lithuanian, and Latvian Ministers of Foreign Affairs’
60. 1921 m. liepos 12 d., Ryga. – „Estijos, Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pasitarimo tezės“ 230
 12 July 1921, Rīga. ‘The Theses of a Meeting of the Estonian, Lithuanian, and Latvian Ministers of Foreign Affairs’
61. 1921 m. liepos 25–29 d., Helsinkis. – Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos užsienio reikalų ministrų konferencijos protokolas liudijantis, kad Lenkija sugebėjo susilpninti neseniai Lietuvos pasiektą suartėjimą su Latvija ir Estija 233
 25–29 July 1921, Helsinki. The minutes of the conference of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish ministers of foreign affairs, witnessing that Poland was able to weaken Lithuania’s recently achieved improved relations with Latvia and Estonia
62. 1921 m. rugpjūčio 3 d., Ryga. – Lietuvos atstovo Latvijoje D. Zauniaus 1921 m. rugpjūčio 3 d. pranešimas apie Baltijos šalių Helsinkio konferenciją, kuri vyko Lietuvai nedalyvaujant 245
 3 August 1921, Rīga. A report from Lithuanian Ambassador to Latvia D. Zaunius on 3 August 1921 about the Helsinki Conference of the Baltic States, which took place in Lithuania’s absence
63. 1921 m. rugpjūčio 20 d., Kaunas. – Lietuvos atstovo Estijoje V. Gylio pranešimas užsienio reikalų ministrui apie Helsinkio konferenciją 249
 20 August 1921, Kaunas. A letter of 20 August 1921 from Lithuanian Ambassador to Estonia V. Gylis to the minister of foreign affairs about the Helsinki Conference
64. 1921 m. gruodžio 9 d. Helsinkis. – Lietuvos atstovo Suomijoje I. Šeinaus pranešimas J. Purickiui apie planuojamą Baltijos šalių konferenciją 250

9 December 1921 Helsinki. A report by Lithuanian Ambassador to Finland Ignas Šeinius to J. Purickis about a planned conference of the Baltic States	
65. 1921 m. gruodžio 10 d., Ryga. – D. Zauniaus pranešimas užsienio reikalų ministrui dėl Taline rengiamos Baltijos šalių konferencijos	251
10 December 1921, Rīga. A report by D. Zaunius to the minister of foreign affairs about the Conference of the Baltic States being organised in Tallinn	
66. 1921 m. gruodžio 16–17 d., Talinas. – „Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos Talino konferencijos protokolas“	253
16–17 December 1921, Tallinn. ‘Minutes of a Finnish, Estonian, Latvian, and Lithuanian Conference in Tallinn’	
67. 1921 m. gruodžio 18 d., Talinas–Kaunas. – Einančio užsienio reikalų ministro pareigas P. Klimo raštas I. Šeiniui apie Talino konferencijos rezultatus	261
18 December 1921, Tallinn–Kaunas. A letter from acting Minister of Foreign Affairs Petras Klimas to I. Šeinius about the results of the Tallinn Conference	
68. 1921 m. gruodžio 28 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministro raštas Lietuvos atstovui Maskvoje J. Baltrušaičiui, kuriame jis prašomas parengti Helsinkio konferencijoje numatytą protesto notą Sovietams	263
28 December 1921, Kaunas. A letter from the Lithuanian minister of foreign affairs to Lithuanian Ambassador to Moscow Jurgis Baltrušaitis, which requests that he prepare the note of protest to the Soviets that was foreseen at the Helsinki Conference	
69. 1921 m. gruodžio 28 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministro raštas J. Baltrušaičiui, kuriame jis informuojamas, jog Lietuvos suartėjimas su Baltijos šalimis neturįs pabloginti jos santykių su Sovietais	264
28 December 1921, Kaunas. A letter from the Lithuanian minister of foreign affairs to J. Baltrušaitis, in which he reports that Lithuania’s improved relations with the Baltic States should not make its relations with the Soviets worse	
70. 1921 m. gruodžio 29 d., Stokholmas. – Lietuvos atstovo Suomijoje I. Šeiniaus pranešimas P. Klimui, kuriame įrodinėjama apie Lietuvos pozicijų Suomijoje stiprėjimą ir Lenkijos silpnėjimą	266
29 December 1921, Stockholm. A report from Lithuanian Ambassador to Finland I. Šeinius to P. Klimas, in which he asserts the strengthening of Lithuania’s positions in Finland and the weakening of Poland’s	
II. BALTIJOS SĄJUNGOS KŪRIMAS 1922–1925 METAIS	269
THE CREATION OF A BALTIC ALLIANCE: 1922–1925	
71. 1922 m. vasario 18 – kovo 3 d., Kaunas. – Estijos laikinojo reikalų patikėtinio Lietuvoje A. Šmidto diplomatinis dienoraštis	271
18 February – 3 March 1922, Kaunas. The diplomatic diary of Estonia’s Chargé d’affaire in Lithuania A. Schmidt	
72. 1922 m. kovo 17 d., Varšuva. – „Estijos, Latvijos, Lenkijos ir Suomijos Politinė sutartis“	273
17 March 1922, Warsaw. ‘Political Agreement of Estonia, Latvia, Poland, and Finland’	

TURINYS

73. 1922 m. kovo 17 d., Varšuva. – „Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Varšuvos sutarties slaptasis papildomas protokolas“	275
17 March 1922, Warsaw. ‘Secret Supplemental Protocol to the Warsaw Agreement of Finland, Estonia, Latvia, and Poland’	
74. 1922 m. kovo 17 d., Varšuva. – Papildomas Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos konferencijos protokolas, kuriame išreikštas šių valstybių požiūris į Lietuvos-Lenkijos konfliktą	276
17 March 1922, Warsaw. Additional minutes of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish conference, in which these states’ views of the Lithuanian – Polish conflict are expressed	
75. 1922 m. kovo 30 d., Ryga. – „Estijos, Latvijos, Lenkijos ir RSFSR vyriausybinių delegatų pasitarimo, vykusio Rygoje 1922 m. kovo 29–30 d., baigiamasis protokolas“	277
30 March 1922, Rīga. ‘Final Minutes of the Meeting of Estonian, Latvian, Polish, and RSFSR Government Delegates that Took Place in Rīga on 29–30 March 1922’	
76. 1922 m. balandžio mėn., Genuja. – Iš Lietuvos delegacijos Genujos konferencijoje nario P. Klimo pranešimų užsienio reikalų ministrui V. Jurgučiai	279
April 1922, Genoa. From the reports by P. Klimas, a member of the Lithuanian delegation at the Genoa Conference, to Minister of Foreign Affairs Vladas Jurgutis	
77. 1922 m. balandžio 29 – gegužės 6 d., Genuja, Helsinkis, Talinas. – „Papildomas Varšuvos sutarties protokolas“	282
29 April – 6 May 1922, Genoa, Helsinki, Tallinn. ‘Supplemental Protocol to the Warsaw Agreement’	
78. 1922 m. rugpjūčio 26–27 d., Talinas. – „Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Talino konferencijos protokolas“	283
26–27 August 1922, Tallinn. ‘Minutes of a Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Tallinn’	
79. 1923 m. sausio 12 d., Ryga. – Vokietijos pasiuntinio Latvijoje Veberio telegrama Vokietijos užsienio reikalų ministerijai apie tai, kad per Latvijos teritoriją geležinkelio Klaipėdos link Lietuva be pasų kontrolės permeta daug „civiliai vilkinčių stiprių jaunuolių“	289
12 January 1923, Rīga. A telegram from German Envoy to Latvia Weber to the German Ministry of Foreign Affairs about the fact that Lithuania, without passport control, has been running many ‘strong young men in civilian clothing’ by railway through Latvian territory to Klaipėda’	
80. 1923 m. sausio 30 d., Ryga. – Latvijos užsienio reikalų viceministro F. Cieleno instrukcija jos pasiuntiniui Kaune dėl Klaipėdos prijungimo prie Lietuvos panaudojimo Baltijos valstybių suartėjimui	290
30 January 1923, Rīga. The instructions of Latvia’s Deputy Minister of Foreign Affairs Felikss Cielēns to his envoy in Kaunas about using the annexation of Klaipėda to Lithuania to improve the relations between the Baltic States	
81. 1923 m. sausio 30 d., Ryga. – „Iš konfidencialaus Latvijos užsienio reikalų ministerijos 1923 m. sausio 30 d. pranešimo“	291
30 January 1923, Rīga. ‘From the Confidential Report of 30 January 1923 by Latvia’s Ministry of Foreign Affairs’	

82. 1923 m. liepos 11 d., Ryga. – „Baigiamasis Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Rygos konferencijos protokolas“	293
11 July 1923, Rīga. ‘Final Minutes of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Rīga’	
83. 1923 m. liepos 11 d., Ryga. – „Papildomas Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Rygos konferencijos protokolas“	296
11 July 1923, Rīga. ‘Supplemental Minutes of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Rīga’	
84. 1923 m. liepos 11 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Politikos departamento direktoriaus B. K. Balučio instrukcijos Lietuvos atstovui Latvijoje J. Aukštuoliui dėl 1923 m. liepos 9–12 d. Rygoje vykusios Baltijos šalių konferencijos ...	297
11 July 1923, Kaunas. The instructions of Director Bronius Kazys Balutis of the Political Department of the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs to Lithuanian Ambassador to Latvia Jonas Aukštuolis concerning the conference of the Baltic States that took place in Rīga on 9–12 July 1923	
85. 1923 m. liepos 16 d., Kaunas. – B. K. Balučio pranešimas Lietuvos Prezidentui, Užsienio reikalų ministrui ir Lietuvos atstovui Latvijoje apie Rygos konferenciją	299
16 July 1923, Kaunas. A report by B. K. Balutis to the Lithuanian president, minister of foreign affairs, and Lithuanian ambassador to Latvia about the Rīga Conference	
86. 1923 m. spalio 26 d., Ryga. – Lietuvos atstovo Latvijoje J. Aukštuolio pranešimas Ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui apie prasidėjusią Talino konferenciją	300
26 October 1923, Rīga. A report by Lithuanian Ambassador to Latvia J. Aukštuolis to the prime minister and the minister of foreign affairs about the Tallinn Conference which had already begun	
87. 1923 m. lapkričio 1d., Talinas. – „Latvijos ir Estijos Respublikų gynybinė sąjungos sutartis“	301
1 November 1923, Tallinn. ‘Defensive Alliance Treaty of the Republics of Latvia and Estonia’	
88. 1923 m. lapkričio 1 d., Talinas. – „Preliminari Estijos ir Latvijos ekonominės ir muitų sąjungos sutartis“	303
1 November 1923, Tallinn. ‘Preliminary Economic and Customs Alliance Agreement of Estonia and Latvia’	
89. 1923 m. lapkričio 2 d., Ryga. – Lietuvos atstovo Latvijoje J. Aukštuolio pranešimas Ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui apie Estijos ir Latvijos konferenciją Taline	307
2 November 1923, Rīga. A report by Lithuania’s Ambassador to Latvia J. Aukštuolis to the prime minister and the minister of foreign affairs about an Estonian and Latvian conference in Tallinn	
90. 1923 m. lapkričio 5 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui apie Estijos ir Latvijos ekonominius bei politinius susitarimus Talino konferencijoje	310
5 November 1923, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the prime minister and the minister of foreign affairs about the Estonian and Latvian economic and political agreements at the Tallinn Conference	

TURINYS

91. 1923 m. lapkričio 26 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui apie Talino konferencijos nutarimų vykdymą 312
26 November 1923, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the prime minister and the minister of foreign affairs about the implementation of the decisions of the Tallinn Conference
92. 1923 m. gruodžio 17 d., Paryžius. – „Ypatingojo ir įgaliojotojo pasiuntinio Italijoje M. Valterio (Valters) laiškas Latvijos Ministrui Pirmininkui“ 314
17 December 1923, Paris. ‘A Letter from Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary to Italy Mikelis Valters to Latvia’s Prime Minister’
93. 1924 m. vasario 17 d., Varšuva. – „Baigiamasis Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Varšuvos konferencijos protokolas“ 315
17 February 1924, Warsaw. ‘Final Minutes of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Warsaw’
94. 1924 m. vasario 17 d., Varšuva. – „Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Varšuvos konferencijos rezoliucija“ 317
17 February 1924, Warsaw. ‘Resolution of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Warsaw’
95. 1924 m. balandžio 26 d., Helsinkis. – Lietuvos pasiuntinio Suomijoje J. Savickio pranešimas URM Politikos departamento direktoriui B. K. Balučiui dėl Suomijos kvietimo į Baltijos šalių konferenciją Kaune 318
26 April 1924, Helsinki. A report by Lithuanian Envoy to Finland Jurgis Savickis to Director B. K. Balutis of the Political Department of the Ministry of Foreign Affairs about Finland’s invitation to the conference of the Baltic States in Kaunas
96. 1924 m. gegužės 7 d., Talinas. – Lietuvos pasiuntinio Estijoje A. Lisauskio pranešimas Ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui apie Lenkijos, Vokietijos ir Sovietų trukdymus sušaukti Baltijos šalių konferenciją Kaune 319
7 May 1924, Tallinn. A report by Lithuanian Envoy to Estonia Andrius Lisauskis to the prime minister and the minister of foreign affairs about the interference of Poland, Germany, and the Soviet Union in the convening of the conference of the Baltic States in Kaunas
97. 1924 m. gegužės 11 d., Helsinkis. – J. Savickio pranešimas B. K. Balučiui apie atsisakymą kvieisti Suomiją į Kauno konferenciją 323
11 May 1924, Helsinki. A report by J. Savickis to B. K. Balutis about the refusal to invite Finland to the Kaunas Conference
98. 1924 m. gegužės 13 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos Ministrui pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui apie Latvijos delegacijos išvykimą į Kauno konferenciją, apie būtinumą joje pasirašyti realius bendradarbiavimo susitarimus 324
13 May 1924, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian prime minister and minister of foreign affairs about the departure of Latvia’s delegation to the Kaunas Conference and about the necessity of signing real co-operation agreements at it
99. 1924 m. gegužės 19 d., Kaunas. – Telegramų agentūros ELTA pranešimas apie Baltijos šalių konferencijos pradžią, apie jos komisijų sudarymą, Lietuvos Ministro Pirmininko ir užsienio reikalų ministro E. Galvanausko kalba atidarant konferenciją 325
19 May 1924, Kaunas. An ELTA telegram agency report about the opening of the conference of the Baltic States, the composition of its commissions, and the conference’s opening speech by Lithuanian Prime Minister and Minister of Foreign Affairs Ernestas Galvanauskas

100. 1924 m. gegužės 19 d., Kaunas. – Oficiozo „Lietuva“ pranešimas apie Kauno konferencijos darbotvarkę.....	328
19 May 1924, Kaunas. A report of the semi-official newspaper ‘Lietuva’ about the agenda of the Kaunas Conference	
101. 1924 m. gegužės 19 d., Kaunas. – Latvijos užsienio reikalų ministro L. Sējos kalba pradėdant Baltijos šalių konferenciją	329
19 May 1924, Kaunas. The speech of Latvian Minister of Foreign Affairs Ludvigs Sēja in opening the conference of the Baltic States	
102. 1924 m. gegužės 19–22 d., Kaunas. – Baltijos šalių konferencijos protokolas, surašytas Lietuvos delegacijos nario B. K. Balučio	330
19–22 May 1924, Kaunas. The minutes of the conference of the Baltic States, which are signed by B. K. Balutis, a member of the Lithuanian delegation	
103. 1924 m. gegužės 22 d., Kaunas. – Baltijos šalių konferencijos nutarimų santrauka, paskelbta oficioze „Lietuva“	338
22 May 1924, Kaunas. A summary, published in the semi-official newspaper ‘Lietuva’, of the decisions of the conference of the Baltic States	
104. 1924 m. liepos 16 d., Varšuva. – Estijos, Suomijos, Latvijos ir Lenkijos užsienio reikalų ministerijų spaudos skyrių vadovų konferencijos rezoliucija	339
16 July 1924, Warsaw. The resolution of the conference of the heads of the press departments of the Estonian, Finnish, Latvian, and Polish Ministries of Foreign Affairs	
105. 1924 m. gruodžio 31 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie Latvijos santykius su kaimyninėmis valstybėmis ir Helsinkyje organizuojamą Baltijos šalių konferenciją be Lietuvos dalyvavimo	342
31 December 1924, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs about Latvia’s relations with the neighbouring states and the conference of the Baltic States organised in Helsinki without Lithuania’s participation	
106. 1925 m. sausio 2 d., Ryga – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie Latvijos ir Estijos siekius išprašyti iš Anglijos arba būsimoje Helsinkio konferencijoje iš Lenkijos tarptautinių nepriklausomybės garantijų	344
2 January 1925, A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs about Latvia’s and Estonia’s objectives in requesting international guarantees of independence from England or, at the upcoming Helsinki Conference, from Poland	
107. 1925 m. sausio 3 d., Ryga. – J. Aukštuolio pasiūlymas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apdovanoti Estijos kariuomenės vadą generolą J. Laidonerį Vyčio kryžiaus ordinu	346
3 January 1925, Rīga. A proposal of J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs to award the commander of the Estonian armed forces, General Johan Laidoner, the order of the cross of Vytis	
108. 1925 m. sausio 5 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie Estijos užsienio reikalų ministro vizitą į Rygą.....	347
5 January 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs about the visit of Estonia’s minister of foreign affairs to Rīga	
109. 1925 m. sausio 10 d., Talinas. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie atvykimą į Estiją, į jam paskirtą pasiuntinio vietą, ir pirmuosius jo veiklos žingsnius	348

TURINYS

- 10 January 1925, Tallinn. A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs about his arrival in Estonia, the diplomatic post assigned him, and the first steps in his activities
110. 1925 m. sausio 10 d., Maskva. – „SSSR užsienio reikalų liaudies komisariato Kolegijos nario [V. Kopo] laiškas Sovietų įgaliotiesiems atstovams Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Suomijoje ir Estijoje“ 350
10 January 1925, Moscow. ‘A Letter from a member [Viktor Kopp] of the Board of the USSR People’s Commissariat of Foreign Affairs to the Soviet Ministers Plenipotentiary to Latvia, Lithuania, Poland, Finland, and Estonia’
111. 1925 m. sausio 17 d., Helsinkis. – „Baigiamasis Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Helsinkio konferencijos protokolas“ 353
17 January 1925, Helsinki. ‘Final Minutes of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Helsinki’
112. 1925 m. sausio 17 d., Helsinkis. – Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos užsienio reikalų ministrų konferencijos rezoliucija, numatanti bendrą Baltijos šalių priešinimąsi ardomajai komunistų veiklai 356
17 January 1925, Helsinki. A resolution of the conference of Finnish, Estonian, Latvian, and Polish ministers of foreign affairs, foreseeing the joint opposition of the Baltic States to the subversive activities of the Communists
113. 1925 m. sausio 17 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie nepalankų SSSR pasiuntinio Estijoje požiūrį į Baltijos sąjungos kūrimą 357
17 January 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs about the unfavourable view held by the USSR envoy to Estonia of the creation of a Baltic alliance
114. 1925 m. sausio 31 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie 1924 m. gruodžio 1 d. komunistinį pučą Taline 358
31 January 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to the Lithuanian minister of foreign affairs about the 1 December 1924 Communist putsch in Tallinn
115. 1925 m. kovo 5 d., Maskva. – RKP(b) CK Politbiuro posėdžio protokolas, liudijantis apie priešiško Estijai pareiškimo priėmimą 361
25 March 1925, Moscow. The minutes of a session of the RCP(b) CC Politburo, which testify to the adoption of a statement hostile to Estonia
116. 1925 m. kovo 5 d., Maskva. – RKP(b) CK Politbiuro pareiškimas, ultimatyviai pareikalavęs, kad Estija atsisakytų neva jos prašyto Anglijos protektorato 362
25 March 1925, Moscow. The statement of the RCP(b) CC Politburo, which presented an ultimatum that Estonia renounce its purported request for an English protectorate
117. 1925 m. kovo 14 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui V. V. Čarnekiui apie Lenkijos Generalinio štabo atstovo vizitą į Taliną ir Rygą 363
14 March 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to Lithuanian Minister of Foreign Affairs Voldemaras Vytautas Čarneckis about the visit of a representative of the Polish General Staff to Tallinn and Rīga
118. 1925 m. kovo 31 d., Ryga. – „Estijos, Latvijos, Lenkijos ir Rumunijos generalinio štabo atstovų pasitarimo protokolas“ 364

- 31 March 1925, Rīga. 'The Minutes of the Meeting of the Representatives of the Estonian, Latvian, Polish, and Romanian General Staffs'
119. 1925 m. balandžio 4 d., Kaunas. – Respublikos Prezidento vadovaujamo Lietuvos vyriausybės posėdžio, priėmusio ryšių su Latvija stiprinimo programą V. Čarneckio vizitui į Rygą, protokolas 367
 4 April 1925, Kaunas. The minutes of the session of the Lithuanian government headed by the president of the republic, which adopted a programme for strengthening the relations with Latvia for the visit of V. Čarneckis to Rīga
120. 1925 m. balandžio 9 d., Maskva. – RKP(b) CK Politbiuro posėdžio, priėmusio Baltijos sąjungos kūrimo stabdymo programą, protokolas 368
 9 April 1925, Moscow. The minutes of the session of the RCP(b) CC Politburo, which adopted a programme for stopping the creation of a Baltic alliance
121. 1925 m. gegužės 2 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Politikos departamento direktoriui B. K. Balučiui apie Estijos, Lenkijos, Rumunijos, Suomijos ir Latvijos Generalinių štabų ekspertų konferenciją Rygoje 370
 2 May 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to Director B. K. Balutis of the Political Department about the Rīga conference of experts from the Estonian, Polish, Romanian, Finnish, and Latvian General Staffs
122. 1925 m. gegužės 18 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas V. Čarneckiui apie atidėliojamą Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų konferenciją, kurią buvo numatyta sušaukti Rygoje, ir to atidėliojimo priežastis 371
 18 May 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to V. Čarneckis about the postponed conference of the Lithuanian, Latvian, and Estonian ministers of foreign affairs, which was foreseen to be held in Rīga and the reason for its postponement
123. 1925 m. gegužės 26 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas V. Čarneckiui apie planuojamą Rygos konferenciją 374
 26 May 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to V. Čarneckis about the planned Rīga Conference
124. 1925 m. gegužės 28 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas V. Čarneckiui apie organizuojamą Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų konferenciją 376
 28 May 1925, Rīga. A report by J. Aukštuolis to V. Čarneckis about the conference of Lithuanian, Latvian, and Estonian ministers of foreign affairs that was being organised
125. 1925 m. liepos 1 d., Kaunas. – Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pasitarimo, protokolas kuriame atsispindi raginimas kuo greičiau pasirašyti šių šalių prekybos ir arbitražo sutartis bei Rygoje sušaukti trijų Baltijos šalių konferenciją 377
 1 July 1925, Kaunas. The minutes of the meeting of the Lithuanian and Latvian ministers of foreign affairs, which reflect an exhortation to sign the trade and arbitration agreements of these countries as soon as possible and to convene the conference of the three Baltic States in Rīga
126. 1925 m. rugsėjo 11 d., Ženeva. – „Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos Ženevos konferencijos baigiamasis protokolas“ 378
 11 September 1925, Geneva. 'Final Minutes of the Finnish, Estonian, Latvian, and Polish Conference in Geneva'

TURINYS

127. [Tarp 1925 m. rugsėjo 12 ir rugsėjo 24 d.] – „Estijos užsienio reikalų ministro <i>pro memoria</i> “	380
[Between 12 September and 24 September 1925] ‘A Pro Memoria by the Estonian minister of foreign affairs’	
128. 1925 m. lapkričio 3 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui M. Reiniui apie Baltijos šalių suartėjimo perspektyvas pasikeitus Estijos užsienio reikalų ministrui	384
3 November 1925, Rīga. A report by Jonas Aukštuolis to Lithuanian Minister of Foreign Affairs Mečislovas Reinys about the perspectives of improving the relations of the Baltic States after the replacement of the Estonian minister of foreign affairs	
129. 1925 m. gruodžio 14 d., Ryga. – Lietuvos ir Latvijos deklaracija apie didžiausio palankumo principo taikymą abiejų šalių ekonominiams santykiams.	387
14 December 1925, Rīga. The Lithuanian and Latvian declaration about the application of the principle of most favoured nation status to the economic relations of both countries	
III. VIENIJIMOSI ATOKVĖPIS IR ATGIJIMAS KURIANT BALTIJOS ANTANTĘ (1926–1934 M. RUGSĖJIS)	389
THE RESPITE IN UNIFICATION AND ITS REVIVAL IN CREATING THE BALTIC ENTENTE (1926 – SEPTEMBER 1934)	
130. 1926 m. rugpjūčio 21 d., Helsinkis. – Lietuvos atstovo Suomijoje J. Savickio pranešimas B. K. Balučiui apie nebeįvyksiančią, numatytą sušaukti Rygoje Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos užsienio reikalų ministrų konferenciją	391
21 August 1926, Helsinki. A report by Lithuanian Ambassador to Finland Jurgis Savickis to B. K. Balutis about the conference of Finnish, Estonian, Latvian, and Polish ministers of foreign affairs foreseen to be held in Rīga but not taking place	
131. 1926 m. rugsėjo 27 d., Maskva. – SSSR užsienio reikalų liaudies komisariato Kolegijos posėdžio protokolo (Nr. 106) išrašas, bylojantis apie Sovietų sudarytą specialią derybų su Lietuvos premjeru programą, numačiusią iš jo išgauti pažadą, kad Lietuva informuos Maskvą apie savo santykius su Baltijos šalimis ir Lenkija ...	392
27 September 1926, Moscow. An extract from the minutes (no 106) of a session of the Board of the USSR People’s Commissariat of Foreign Affairs, testifying about a special programme created by the Soviets for negotiating with the Lithuanian prime minister and foreseeing to obtain a promise from him that Lithuania would inform Moscow about its relations with the Baltic States and Poland	
132. 1926 m. gruodžio 31 d., Helsinkis. – J. Savickio pranešimas Ministrui Pirmininkui ir užsienio reikalų ministrui A. Voldemarui apie planuojamą Baltijos šalių pasitarimą Taline ir Suomijos-Estijos ryšius bei derybas su SSSR	394
31 December 1926, Helsinki. A report by J. Savickis to Prime Minister and Minister of Foreign Affairs A. Voldemaras about a planned meeting of the Baltic States in Tallinn and Finnish-Estonian relations as well as negotiations with the USSR	
133. 1927 m. sausio 3 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas B. K. Balučiui apie Baltijos šalių pasitarimą Taline	397
3 January 1927, Rīga. A report by J. Aukštuolis to B. K. Balutis about the meeting in Tallinn of the Baltic States	

134. [1927 m. sausio 4 d., Talinas] – Telefoninis pranešimas į Kauną apie Estijos, Suomijos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pasitarimą, svarsčiusį šių šalių derybas su SSSR dėl Nepuolimo sutarčių, veiklos Tautų Sąjungoje, valstybės perversmo Lietuvoje ir kitus klausimus 398
 [4 January 1927, Tallinn]. A telephone report to Kaunas about the meeting of the Estonian, Finnish, and Latvian ministers of foreign affairs, which discussed the negotiations of these countries with the USSR over Non-Aggression Pacts, activities in the Soviet Union, the takeover of the state in Lithuania, and other questions
135. 1927 m. sausio 7 d., Ryga. – J. Aukštuolio pranešimas Ministrui Pirmininkui A. Voldemarui apie pasikalbėjimą su Latvijos užsienio reikalų ministru F. Cielenu dėl Suomijos, Estijos ir Latvijos pasitarimo Taline 400
 7 January 1927, Rīga. A report by J. Aukštuolis to Prime Minister A. Voldemaras about a conversation with Latvian Minister of Foreign Affairs F. Cielēns concerning the Finnish, Estonian, and Latvian meeting in Tallinn
136. 1927 m. sausio 14 d., Helsinkis. – J. Savickio pranešimas A. Voldemarui apie Talino pasitarimą 402
 14 January 1927, Helsinki. A report by J. Savickis to A. Voldemaras about the Tallinn meeting
137. 1927 m. vasario 25 d., Kaunas. – Iš A. Voldemaro vadovaujamos naujosios Lietuvos vyriausybės deklaracijos, kurioje neigiama Baltijos šalių sąjungos galimybė, bet keliama jų neutralumo idėja 405
 25 February 1927, Kaunas. From the declaration of the new Lithuanian government headed by A. Voldemaras, which denied the possibility of an alliance of the Baltic States but raised the idea of their neutrality
138. 1927 m. rugpjūčio 18 d., Kaunas. – Latvijos užsienio reikalų ministro F. Cieleno, atvykusio į Lietuvą, interviu, kuriame raginama sukurti Lietuvos, Latvijos ir Estijos sąjungą bei muitų uniją 407
 18 August 1927, Kaunas. An interview with Latvian Minister of Foreign Affairs F. Cielēns, who had arrived in Lithuania, in which he urges the creation of a Lithuanian, Latvian, and Estonian alliance and a customs union
139. 1927 m. rugpjūčio 18 d., Kaunas. – Oficialus pranešimas apie Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pasitarimą, numaćiusį tokius pasitarimus organizuoti periodiškai, koordinuoti abiejų šalių užsienio politiką, pasirašyti arbitražo ir prekybos sutartis 408
 18 August 1927, Kaunas. The official report about the meeting of the Lithuanian and Latvian ministers of foreign affairs, which foresaw the organisation of such meetings periodically, the co-ordination of the foreign policy of both countries, and the signing of arbitration and trade agreements
140. 1928 m. rugsėjo 12 d., Ženeva. – „Eltos“ pranešimas apie Latvijos užsienio reikalų ministro A. Baluodžio 1928 m. rugsėjo 10 d. Tautų Sąjungos Tarybos plenariniame posėdyje pasakytą kalbą, kurioje pareikalauta, kad Lietuva atnaujintų dėl konflikto su Lenkija nutrauktą susisiekimą Liepojos-Romnų geležinkeliu 409
 12 September 1928, Geneva. An ELTA report about a speech given in a 10 September 1928 plenary session of the Council of the League of Nations by Latvian Minister of Foreign Affairs Antons Balodis, in which he demanded that Lithuania renew the communications, broken off due to the conflict with Poland, on the Liepāja-Romny railway

TURINYS

141. 1928 m. spalio 15 d., Kaunas. – Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų A. Voldemaro ir A. Baluodžio spaudai pateikti pareiškimai, liudijantys abiejų šalių santykių įtampą, atsiradusią po to, kai Latvija ėmė atvirai reikalauti, kad Lietuva atnaujintų nutrauktą tranzitą iš Lenkijos	411
Press statements of the Lithuanian and Latvian Ministers of Foreign Affairs A. Voldemaras and A. Balodis, which testify to the tension in the relations of the two countries, which arose after Latvia began to openly demand that Lithuania renew the suspended transit from Poland	
142. 1928 m. spalio 27 d., Ryga. – „Eltos“ pranešimas apie Latvijos mokslininko P. Zalyčio (Zālīte) raginimą padėti Lietuvai kovoti dėl Vilniaus ir sudaryti abiejų šalių federaciją	412
27 October 1928, Rīga. An ELTA report about the exhortation of Latvian scholar Pēteris Zālīte to help Lithuania fight for Vilnius and to create a federation of both countries	
143. 1929 m. lapkričio 20 d., Kaunas. – Krikščionių demokratų partijos (spaudos) organo „Rytas“ straipsnis „Mūsų santykiai su Pabaltijū“, kritikuojantis neaktyvią ir nelanksčią Lietuvos politiką šiaurinių kaimynų atžvilgiu	413
20 November 1929, Kaunas. An article in the Christian Democrat Party's press organ 'Rytas' ('Morning') 'Our Relations with the Baltic States', which criticises Lithuania's inactive and inflexible policy in respect to its northern neighbours	
144. 1930 m. kovo 23 d., Kaunas. – Iš Lietuvos universitete skaitytos J. Šliūpo paskaitos, kurioje išdėstytas konkretus Lietuvos ir Latvijos sąjunginės valstybės sukūrimo projektas	415
23 March 1930, Kaunas. From a lecture given at the University of Lithuania by J. Šliūpas, in which he sets forth a concrete project for the creation of a confederated Lithuanian and Latvian state	
145. 1930 m. birželio 30 d., Kaunas. – „Deklaracija dėl galutinio sienos tarp Lietuvos ir Latvijos nustatymo“	417
30 June 1930, Kaunas. 'Declaration for the Final Delimitation of the Border between Lithuania and Latvia'	
146. 1930 m. lapkričio 24 d. Kaunas. – „Taikomoji ir Arbitražo sutartis tarp Lietuvos ir Latvijos“	418
24 November 1930 Kaunas. 'Conciliatory and Arbitration Agreement between Lithuania and Latvia'	
147. 1930 m. lapkričio 24 d., Kaunas. – „Prekybos sutartis tarp Lietuvos ir Latvijos“	423
24 November 1930, Kaunas. 'Trade Agreement between Lithuania and Latvia'	
148. 1931 m. vasario 21 d., Ryga. – Lietuvos ir Latvijos spaudos darbuotojų bendradarbiavimo sutartis	431
21 February 1931, Rīga. The Lithuanian and Latvian press workers co-operation agreement	
149. 1931 m. sausio 25 d., Ryga. – „Lietuvos ir Latvijos mokyklų konvencija“	432
25 January 1931, Rīga. 'School Convention of Lithuania and Latvia'	
150. 1931 m. spalio 24 d., Kaunas. – „Instrukcija Lietuvos ir Latvijos mokyklų konvencijai vykdyti“	434
24 October 1931, Kaunas. 'Instructions on the Implementation of the School Convention of Lithuania and Latvia'	

151. 1931 m. spalio 24 d., Kaunas. – „Lietuvos ir Latvijos mokyklų konvencijai vykdyti instrukcijos pridedamasis protokolas“. 438
 24 October 1931, Kaunas. ‘Attached Protocol to the Instructions on the Implementation of the School Convention of Lithuania and Latvia’
152. 1931 m. lapkričio 21 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministro pavedimu pasiųstas pranešimas (su priedu) Lietuvos pasiuntiniui Italijoje V. Čarneckiui dėl skleidžiamų žinių apie tai, kad Latvija slapta sutartimi pripažinusi Vilnių Lenkijai 439
 21 November 1931, Kaunas. Report (with an annex) sent by order of the Lithuanian minister of foreign affairs to Lithuanian Envoy to Italy V. Čarneckis concerning the widespread news that Latvia by secret agreement had recognised Vilnius as belonging to Poland
153. 1932 m. birželio 14 d., Ryga. – „Lietuvos aido“ pranešimas apie lietuvių-latvių kongreso nepasitenkinimą prastais abiejų šalių politiniais santykiais 440
 14 June 1932, Rīga. A report in ‘Lietuvos Aidas’ (‘Echo of Lithuania’) about the dissatisfaction of the Lithuanian – Latvian congress with the poor political relations of both countries
154. 1932 m. rugsėjo 20 d., Talinas. – „Eltos“ pranešimas apie Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų konferenciją 442
 20 September 1932, Tallinn. An ELTA report about the conference of Latvian and Estonian ministers of foreign affairs
155. 1932 m. lapkričio 18 d., Kaunas. – Latvijos Nepriklausomybės dienos proga „Lietuvos aide“ paskelbtas straipsnis „Lietuvių-latvių vienybė“, informuojantis apie šios draugijos veiklą ir istoriją 442
 18 November 1932, Kaunas. An article ‘Lithuanian – Latvian Unity’ published in ‘Lietuvos Aidas’ on the occasion of Latvia’s Independence Day, which presents information about this society’s activities and history
156. 1933 m. kovo 3 d., Kaunas. – Lietuvos ekonomistų pasitarimo protokolas, atspindintis jų abejones dėl Baltijos sąjungos ūkinių priedaigų kūrimo. 443
 3 March 1933, Kaunas. The minutes of the meeting of Lithuanian economists, which reflects their doubts about the creation of the economic preconditions for a Baltic alliance
157. 1933 m. kovo 14 d., Talinas. – Lietuvos pasiuntinio Taline B. Dailidės pareiškimas žurnalistams apie Estijos ir Lietuvos ekonominių ryšių bei Baltijos sąjungos kūrimo perspektyvas 446
 14 March 1933, Tallinn. A statement by Lithuanian Envoy to Tallinn Pranas Dailidė to journalists about the perspectives of Estonian – Lithuanian economic relations and the creation of a Baltic Alliance
158. 1933 m. kovo 18 d., Talinas. – „Eltos“ pranešimas apie prieštaras estų spaudos nuomos dėl Baltijos sąjungos steigimo galimybių 447
 18 March 1933, Tallinn. An ELTA report about the conflicting opinions of the Estonian press about the possibilities of creating a Baltic Alliance
159. 1933 m. kovo 25 d., Kaunas. – Krikščionių demokratų partijos pirmininko L. Bistro interviu, raginantis įsteigti Baltijos sąjungą nelaukiant kol bus sureguliuotas Vilniaus klausimas 449
 25 March 1933, Kaunas. An interview with Christian Democrat Party Chairman Leonas Bistras, urging the founding of a Baltic Alliance without waiting until the Vilnius question is resolved

TURINYS

160. 1933 m. kovo 27 d., Ryga. – „Eltos“ pranešimas apie Latvijos užsienio reikalų ministro V. Salnais pareiškimą, palankų Baltijos šalių bendradarbiavimui 451
 27 March 1933, Rīga. An ELTA report about a statement of Latvian Minister of Foreign Affairs Voldemars Salnais that was sympathetic to the co-operation of the Baltic States
161. 1933 m. kovo 28 d., Ryga. – Latvijos Seimo užsienio reikalų komisijos pirmininko F. Cieleno interviu, įspėjantis apie galimą Vokietijos ir Lietuvos antilenkišką sąjungą, pavojingą Lietuvos nepriklausomybei ir Baltijos šalių suartėjimui 452
 28 March 1933, Rīga. An interview with Chairman F. Cielēns of the Latvian Saeima’s Foreign Affairs Commission, which warned about a possible German – Lithuanian anti-Polish alliance being dangerous to Lithuanian independence and to any improvement in its relations with the states of the Baltic region
162. 1933 m. kovo 31 d., Kaunas. – „Lietuvos aide“ pateikta Lietuvos užsienio reikalų ministerijos referento P. Dailidės viešos paskaitos santrauka, kurioje raginta kylančios SSSR ir Vokietijos grėsmės akivaizdoje steigti Baltijos sąjungą 454
 31 March 1933, Kaunas. A summary of a public lecture, published in ‘Lietuvos Aidas’, by Lithuanian Ministry of Foreign Affairs Advisor P. Dailidė, in which he urges the founding of a Baltic alliance in the face of the rising threat of the USSR and Germany
163. 1933 m. balandžio 3 d., Ryga. – „Eltos“ pranešimas apie Latvijos dešiniojos politinės partijos „Ūkininkų sąjungos“ kongreso rezoliuciją, reikalaujančią sukurti Baltijos sąjungą, bet Vilniaus klausimu laikytis neutraliai 456
 3 April 1933, Rīga. An ELTA report about a resolution of the congress of the Latvian rightwing Farmers Union political party that demanded the creation of a Baltic alliance but remained neutral on the Vilnius question
164. 1933 m. balandžio 2 d., Kaunas. – Lietuvių tautininkų sąjungos centro valdybos nario, Piliiečių departamento direktoriaus J. Navako viešos paskaitos santrauka, kurioje įtikinėta, jog kova dėl Vilniaus nesuderinama su Baltijos sąjungos kūrimu 456
 2 April 1933, Kaunas. A summary of a public lecture by Jonas Navakas, a member of the Lithuanian Nationalists’ Union’s Central Board and Director of the Civic Department, in which he argues that the struggle over Vilnius is not compatible with the creation of a Baltic alliance
165. 1933 m. balandžio 2 d., Ryga. – Prof. M. Biržiškos viešos paskaitos santrauka, kurioje raginta kurti Baltijos sąjungą. 459
 2 April 1933, Rīga. A summary of a public lecture by Prof. Mykolas Biržiška, in which he urged the creation of a Baltic alliance
166. 1933 m. balandžio 6 d., Kaunas. – Valstiečių liaudininkų spaudos organo „Lietuvos žinios“ vedamasis, kritikuojantis oficiozo „Lietuvos aidas“ poziciją, nukreiptą prieš Baltijos sąjungos kūrimą 460
 6 April 1933, Kaunas. An editorial of the Peasant Populists’ press organ ‘Lietuvos Žinios’ (‘Lithuanian News’), criticising the position of the semi-official newspaper ‘Lithuanian Aidas’, which opposed the creation of a Baltic alliance
167. 1933 m. balandžio 29 d., Kaunas. – Lietuvos savanorių suvažiavime pasakyta Prezidento A. Smetonos kalba, kurioje nepritariama Baltijos sąjungos kūrimui 462
 29 April 1933, Kaunas. A speech given by President Antanas Smetona at the congress of Lithuanian Volunteers, in which he disapproved of the creation of a Baltic alliance

168. 1933 m. gegužės mėn., Kaunas. – Tautininkų žurnalo „Vairas“ vedamasis, prieštaraujantis Lietuvos sąjungai su Latvija ir Estija, kol nesureguliuotas Vilniaus klausimas 464
 May 1933, Kaunas. An editorial in the Nationalist journal ‘Vairas’ (‘The Rudder’), which opposed a Lithuanian alliance with Latvia and Estonia so long as the Vilnius question had not been resolved

169. 1933 m. birželio 21 d., Ryga. – „Eltos“ pranešimas apie Latvijos socialdemokratų partijos lyderio F. Menderio Seime pasakytą kalbą, kurioje pabrėžta, kad Baltijos sąjungos idėja nesanti reali 472
 21 June 1933, Rīga. An ELTA report about a speech given in the Saeima by the head of the Latvian Social Democrat Party, Fricis Menders, in which he stressed that the idea of a Baltic alliance was not real

170. 1933 m. rugpjūčio 9 d., Ryga. – Lietuvos pasiuntinio Latvijoje J. Urbšio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Latvijos atsisakymą planuojamoje abiejų šalių sutartyje minėti Vilniaus klausimą ir kitus tarpusavio santykių sunkumus 472
 9 August 1933, Rīga. A report by Lithuanian Envoy to Latvia Juozas Urbšys to the Ministry of Foreign Affairs about the Latvian refusal to mention the Vilnius question in the planned agreement of both countries and other problems in their relations

171. 1934 m. sausio 13 d., Talinas. – „Prekybos sutartis tarp Lietuvos ir Estijos“ 475
 13 January 1934, Tallinn. ‘Trade Agreement between Lithuania and Estonia’

172. 1934 m. vasario 17 d., Ryga. – „Estijos ir Latvijos sąjungos organizavimo sutartis“ 484
 17 February 1934, Rīga. ‘Agreement for the Organisation of an Estonian – Latvian Alliance’

173. 1934 m. vasario 24 d., Kaunas. – Estijos nepriklausomybės dienos proga pasakyta Lietuvos užsienio reikalų ministro D. Zauniaus kalba, kurioje pritariama trišalės Baltijos sąjungos kūrimui, bet nurodoma, kad sąjungininkės turės atsižvelgti į Vilniaus klausimą kaip į Lietuvos specifinę problemą 486
 24 February 1934 Kaunas. A speech given by Lithuanian Minister of Foreign Affairs D. Zaunius on the occasion of the Estonia’s Independence Day, in which he approves of the creation of a trilateral Baltic alliance but indicates that the allies should consider the Vilnius question to be a specific Lithuanian problem

174. 1934 m. kovo 9 d., Talinas. – „Eltos“ pranešimas apie estų spaudoje keliamą idėją, kad Lietuva galėtų prisijungti prie Estijos ir Latvijos sąjungos, rasdama bent laikiną santykių su Lenkija kompromisą 489
 9 March 1934, Tallinn. An ELTA report about the idea raised in the Estonian press that Lithuania could join the Estonian and Latvian alliance by finding at least a temporary compromise in its relations with Poland

175. 1934 m. kovo 20 d., Kaunas. – D. Zauniaus atmintinė apie SSSR pasiuntinio Lietuvoje M. Karskio pareiškimą, kuriuo siūlyta pratęsti Sovietų ir Baltijos valstybių nepuolimo sutartis dar nepasibaigus jų galiojimo terminui 491
 20 March 1934, Kaunas. A pro memoria from D. Zaunius about a statement by USSR Envoy to Lithuania Mikhail Karski, in which he proposes extending the Non-Aggression Pacts, which had not yet expired, between the Soviet Union and the Baltic States

TURINYS

176. 1934 m. kovo 26 d., Ryga. – Lietuvos pasiuntinio Latvijoje J. Urbšio telefonu D. Zauniui perduoto pranešimo tekstas, informuojantis, kad Baltijos šalys derina savo veiksmus, reaguodamos į SSSR pasiūlymą pratęsti nepuolimo sutartis 492
 26 March 1934, Rīga. The text of a report transmitted by telephone by Lithuanian Envoy to Latvia J. Urbšys to D. Zaunius, which states that the Baltic States were co-ordinating their actions in reacting to the USSR proposal to extend the Non-Aggression Pacts

177. 1934 m. balandžio mėn. 6 d., Ryga. – J. Urbšio pranešimas D. Zauniui apie Latvijos ir Estijos solidaresnius veiksmus su Lietuva, o ne su Lenkija, reaguojant į SSSR pasiūlymus dėl nepuolimo sutarčių pratęsimo 494
 6 April 1934, Rīga. A report by J. Urbšys to D. Zaunius about Latvian and Estonian actions being more tightly co-ordinated with Lithuania rather than with Poland in reacting to the USSR proposals concerning the extension of the Non-Aggression Pacts

178. 1934 m. balandžio mėn. 9 d., Kaunas. – Lietuvos URM Politikos departamento direktoriaus S. Lozoraičio pranešimas J. Urbšui apie tai, kaip Lenkija stengėsi Maskvoje Nepuolimo sutarčių galiojimo pratęsimą pasirašyti kartu su Baltijos šalimis 498
 9 April 1934, Kaunas. A report by Director Stasys Lozoraitis of the Political Department of the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs to J. Urbšys about how Poland is seeking to sign the extension of the Non-aggression Pact in Moscow together with the Baltic States

179. 1934 m. balandžio 10 d., Ryga. – J. Urbšio pranešimas D. Zauniui apie Lenkijos intrigas, trukdžiusias Baltijos šalims kartu pasirašyti Nepuolimo sutarčių su SSSR pratęsimą 499
 10 April 1934, Rīga. A report by J. Urbšys to D. Zaunius about the Polish intrigues hindering the signing, together with the Baltic States, of the extension of the Non-Aggression Pacts with the USSR

180. 1934 m. balandžio 20 d., Talinas. – Estijos užsienio reikalų ministro J. Seljamos pareiškimas Lietuvos spaudai apie gerėjančius Baltijos šalių santykius 500
 20 April 1934, Tallinn. A statement by Estonian Minister of Foreign Affairs Julius Seljamaa to the Lithuanian press about the improving relations of the countries of the Baltic region

181. 1934 m. balandžio 25 d., Kaunas. – Lietuvos vyriausybės memorandumas Latvijai ir Estijai, kuriame siūloma tiksliau apibrėžti tarpusavio bendradarbiavimo principus ir rūpintis, kad Baltijos šalys savo veiksmis nepakenktų nė vienai iš jų, turinčių specifinių problemų 502
 25 April 1934, Kaunas. A Lithuanian government memorandum to Latvia and Estonia, which proposed more precisely defining the principles of mutual co-operation and making sure that the Baltic States would not through their actions harm any other of them having specific problems

182. 1934 m. liepos 7 d. Kaunas. – Lietuvos ir Latvijos delegacijų vadovų kalbos pirmojoje Baltijos Antantės sudarymo parengiamojoje konferencijoje 504
 7 July 1934 Kaunas. The speeches of the heads of the Lithuanian and Latvian delegations at the first preliminary conference for the creation of the Baltic Entente

183. 1934 m. liepos 10 d., Kaunas. – „Eltos“ pranešimas apie pirmosios Baltijos Antantės sudarymo parengiamosios konferencijos rezultatus 505
 10 July 1934, Kaunas. An ELTA report about the results of the first preliminary conference for the creation of the Baltic Entente

184. 1934. m. liepos 13 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministro S. Lozoraičio pareiškimas spaudai apie Baltijos Antantės pirmosios (parengiamosios) konferencijos eigą bei jos rezultatus	506
13 July 1934, Kaunas. A press statement of Lithuanian Minister of Foreign Affairs S. Lozoraitis about the course of the first preliminary conference for the creation of the Baltic Entente and its results	
185. 1934 m. rugpjūčio 29 d., Ryga. – „Latvijos, Estijos ir Lietuvos [II] parengiamosios konferencijos, skirtos trijų šalių bendradarbiavimo sutarties sudarymui, protokolas“	507
29 August 1934, Rīga. ‘Minutes of the Latvian, Estonian, and Lithuanian [Second] Preliminary Conference Devoted to the Creation of a Co-operation Agreement between the Three Countries’	
186. 1934 m. rugsėjo 12 d., Ženeva. – „Lietuvos, Estijos ir Latvijos santarvės ir bendradarbiavimo sutartis“ bei kartu su ja pasirašyta „Deklaracija“, raginanti skleisti vienybės dvasią šių šalių visuomenėse	515
12 September 1934, Geneva. The ‘Lithuanian, Estonian, and Latvian Treaty of Understanding and Co-operation’ and the simultaneously signed ‘Declaration’, which prompted the spread of a spirit of unity in the societies of these countries	
187. 1934 m. rugsėjo 12 d. Ženeva. – Slapta Lietuvos, Latvijos ir Estijos deklaracija, aiškinanti, kad Santarvės ir bendradarbiavimo sutarties trečiajame straipsnyje minimos specifinės problemos liečia tik Vilniaus klausimą	518
12 September 1934 Geneva. A secret Lithuanian, Latvian, and Estonian declaration explaining that the specific problems mentioned in the third article of the Treaty of Understanding and Co-operation concerned only the Vilnius question	
IV. BALTIJOS ANTANTĖS VEIKLA 1934–1937 METAIS	519
THE ACTIVITIES OF THE BALTIC ENTENTE DURING 1934–1937	
188. 1934 m. lapkričio 30 d., Ryga. – „Lietuvos aidas“ pranešimas apie palankų latvių spaudos požiūrį į pirmąją Baltijos Antantės konferenciją	521
30 November 1934, Rīga. A ‘Lietuvos Aidai’ report about the Latvian press’s favourable view of the First Baltic Entente Conference	
189. 1934 m. lapkričio 30 d., Ryga. – S. Lozoraičio kalba, pasakyta per priėmimą pas K. Ulmanį vykstant į Taline rengiamą pirmąją Baltijos Antantės konferenciją	522
30 November 1934, Rīga. The speech given by S. Lozoraitis during a reception given by K. Ulmanis in arriving at the First Baltic Entente Conference organised in Tallinn	
190. 1934 m. lapkričio 30 – gruodžio 2 d., Talinas. – „Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministrų pirmosios konferencijos reziumė“	524
30 November – 2 December 1934, Tallinn. ‘Summary of the First Conference of the Estonian, Latvian, and Lithuanian Ministers of Foreign Affairs’	
191. 1934 m. lapkričio 30 – gruodžio 2 d., Talinas. – Pirmosios Baltijos Antantės konferencijos nutarimai	526
30 November – 2 December 1934, Tallinn. The decisions of the First Baltic Entente Conference	
192. 1935 m. sausio mėn. 31 d., Kaunas. – Lietuvos švietimo ministro įsakymas mokyklose minėti Latvijos ir Estijos Nepriklausomybės dienas	529
31 January 1935, Kaunas. The order of the Lithuanian minister of education to celebrate the Latvian and Estonian Independence Days in schools	

TURINYS

193. 1935 m. balandžio 10–11 d., Ryga. – Baltijos Antantės šalių pasitarimo dėl šių šalių dalyvavimo „Rytų pakte“ protokolas	530
10–11 April 1935, Rīga. The minutes of the meeting of the Baltic Entente countries about the participation of these countries in the ‘Eastern Pact’	
194. 1935 m. balandžio mėn. 15 d., Kaunas. – J. Urbšio atmintinė apie sumanymą pačioms Baltijos valstybėms iškelti originalų Europos saugumo projektą	536
15 April 1935, Kaunas. A pro memoria from J. Urbšys about a plan for the Baltic States to themselves initiate an original European security project	
195. 1935 m. gegužės 6 d., Kaunas. – Estijos ir Latvijos delegacijų vadovų kalbos pradedant antrąją Baltijos Antantės konferenciją	538
6 May 1935, Kaunas. The speeches of the heads of the Estonian and Latvian delegations at the opening of the Second Baltic Entente Conference	
196. 1935 m. gegužės 6–8 d., Kaunas. – „II-osios Estijos, Latvijos ir Lietuvos Užsienių Reikalų Ministerių Konferencijos [...] Programa“	541
6–8 May 1935, Kaunas. ‘Programme of the Second Conference of Estonian, Latvian, and Lithuanian Ministers of Foreign Affairs [...]’	
197. 1935 m. gegužės mėn. 6–8 d., Kaunas. – Antrosios Baltijos Antantės konferencijos posėdžių protokoliai	542
6–8 May 1935, Kaunas. The minutes of the sessions of the Second Baltic Entente Conference	
198. 1935 m. gegužės 8 d., Kaunas. – Antrosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos	556
8 May 1935, Kaunas. The resolutions of the Second Baltic Entente Conference	
199. 1935 m. gegužės 9 d., Kaunas. – „II-os Baltijos konferencijos nutarimai“ ...	560
9 May 1935, Kaunas. ‘Decisions of the Second Baltic Conference’	
200. 1935 m. rugpjūčio 8 d., Talinas. – Lietuvos pasiuntinio Estijoje B. Dailidės pranešimas užsienio reikalų ministrui dėl bendro Baltijos šalių kandidato kėlimo į Tautų Sąjungos Tarybą	563
8 August 1935, Tallinn. A report by Lithuanian Envoy to Estonia Bronius Dailidė to the minister of foreign affairs concerning the elevation of a common candidate from the Baltic States to the Council of the League of Nations	
201. 1935 m. gruodžio 9–11 d., Ryga. – Baltijos Antantės trečiosios konferencijos posėdžių protokoliai	564
9–11 December 1935, Rīga. The minutes of the sessions of the Third Baltic Entente Conference	
202. 1935 m. gruodžio 11 d., Ryga. – Trečiosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos	571
11 December 1935, Rīga. The resolutions of the Third Baltic Entente Conference	
203. 1935 m. gruodžio 17 d., Paryžius. – Lietuvos pasiuntinio Prancūzijoje P. Klimo pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos šalių atstovų pasitarimą Paryžiuje	574
17 December 1935, Paris. A report by Lithuanian Envoy to France P. Klimas to S. Lozoraitis about the meeting in Paris of the representatives of the Baltic States	
204. 1936 m. sausio 15 d., Paryžius. – P. Klimo pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos valstybių pasiuntinių posėdį Paryžiuje	576
15 January 1936, Paris. A report by P. Klimas to S. Lozoraitis about the session in Paris of the envoys from the Baltic States	

205. 1936 m. sausio 23 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministro raštas Prezidentui A. Smetonai, kuriame prašoma apdovanoti ldk Gedimino ordinu J. Urbšį ir S. Girdvainį už Baltijos Antantės organizavimą bei kitus nuopelnus 578
 23 January 1936, Kaunas. A letter from the Lithuanian minister of foreign affairs to President Antanas Smetona, in which he requests J. Urbšys and S. Girdvainis be awarded the Order of Grand Duke Gediminas of Lithuania for the organisation of the Baltic Entente and other merits
206. 1936 m. sausio mėn. 25 d., Kaunas. – J. Urbšio raštas kariuomenės štabo II skyriui, kuriam leidžiama derėtis dėl Baltijos Antantės šalių karinės sąjungos, bet be jokių įsipareigojimų 579
 25 January 1936, Kaunas. A letter from J. Urbšys to Section II of the Armed Forces Staff, in which he allows the armed forces to negotiate a military alliance of the countries of the Baltic Entente but without any obligations
207. 1936 m. sausio mėn. 28 d., Berlynas. – Lietuvos pasiuntinio Vokietijoje pavaduotojo K. Karečkos atmintinė apie Baltijos valstybių diplomatų pasitarimą 579
 28 January 1936, Berlin. A pro memoria from Lithuanian Deputy Envoy to Germany K. Karečka about a meeting of the diplomats of the Baltic States
208. 1936 m. vasario 6 d., Vašingtonas. – Lietuvos pasiuntinio JAV P. Žadeikio pranešimas užsienio reikalų ministerijai apie Baltijos šalių diplomatų pasitarimą 583
 6 February 1936, Washington. A report by Lithuanian Envoy to the US Povilas Žadeikis to the Ministry of Foreign Affairs about a meeting of the diplomats of the Baltic States
209. 1936 m. vasario 14 d., Roma. – Lietuvos pasiuntinio Italijoje V. Čarneckio pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos valstybių atstovų pasitarimą 584
 14 February 1936, Rome. A report by Lithuanian Envoy to Italy V. Čarneckis to S. Lozoraitis about a meeting of the representatives of the Baltic States
210. 1936 m. vasario 20 d., Praha. – Lietuvos pasiuntinio Čekoslovakijoje E. Turausko pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos valstybių atstovų posėdį 586
 20 February 1936, Prague. A report by Lithuanian Envoy to Czechoslovakia Edvardas Turauskas to S. Lozoraitis about a session of the representatives of the Baltic States
211. 1936 m. kovo 2 d., Berlynas. – K. Karečkos atmintinė apie eilinį Baltijos šalių diplomatų pasitarimą 588
 2 March 1936, Berlin. A pro memoria from K. Karečka about an ordinary meeting of the diplomats of the Baltic States
212. 1936 m. kovo 2 d., Vašingtonas. – P. Žadeikio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Baltijos šalių atstovų pasitarimą 590
 2 March 1936, Washington. A report by P. Žadeikis to the Ministry of Foreign Affairs about a meeting of the representatives of the Baltic States
213. 1936 m. kovo 3 d., Paryžius. – P. Klimo pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos šalių pasiuntinių pasitarimą 592
 3 March 1936, Paris. A report by P. Klimas to S. Lozoraitis about a meeting of the envoys of the Baltic States
214. 1936 m. kovo 13 d., Paryžius. – P. Klimo pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos valstybių pasiuntinių posėdį 593
 13 March 1936, Paris. A report by P. Klimas to S. Lozoraitis about a meeting of the envoys of the Baltic States

TURINYS

215. 1936 m. kovo 16 d., Roma. – V. Čarneckio atmintinė apie Baltijos šalių atstovų pasitarimą, vykusį kovo 10 d.	595
16 March 1936, Rome. A pro memoria from V. Čarneckis about a meeting of the representatives of the Baltic States that took place on 10 March	
216. 1936 m. kovo 16 d., Vašingtonas. – P. Žadeikio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Baltijos šalių pasiuntinių pasitarimą	597
16 March 1936, Washington. A report from P. Žadeikis to the Ministry of Foreign Affairs about a meeting of the envoys of the Baltic States	
217. 1936 m. kovo 28 d., Roma. – V. Čarneckio atmintinė apie Baltijos šalių pasiuntinių posėdį	599
28 March 1936, Rome. A pro memoria from V. Čarneckis about a session of the envoys of the Baltic States	
218. 1936 m. balandžio 4 d., Vašingtonas. – P. Žadeikio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Lietuvos ir Latvijos pasiuntinių pasitarimą, vykusį balandžio 3 d.	601
4 April 1936, Washington. A report from P. Žadeikis to the Ministry of Foreign Affairs about a meeting of the Lithuanian and Latvian envoys that took place on 3 April	
219. 1936 m. balandžio 17 d., Vašingtonas. – P. Žadeikio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie eilinį Baltijos šalių pasiuntinių pasitarimą	602
17 April 1936, Washington. A report by P. Žadeikis to the Ministry of Foreign Affairs about an ordinary meeting of the envoys of the Baltic States	
220. 1936 m. gegužės 7 d., Talinas. – Estijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministrų kalbos, pasakytos pradėdant ketvirtąją Baltijos Antantės konferenciją	604
7 May 1936, Tallinn. The speeches of the Estonian and Lithuanian ministers of foreign affairs given at the opening of the Fourth Baltic Entente Conference	
221. 1936 m. gegužės 7–9 d., Talinas. – Ketvirtosios Baltijos Antantės konferencijos posėdžių protokolai	606
7–9 May 1936, Tallinn. The minutes of the sessions of the Fourth Baltic Entente Conference	
222. 1936 m. gegužės 9 d., Talinas. – Ketvirtosios Baltijos Antantės konferencijos nutarimai	612
9 May 1936, Tallinn. The decisions of the Fourth Baltic Entente Conference	
223. 1936 m. gegužės 9 d., Talinas. – S. Lozoraičio pareiškimas, kuriame įvertinti ketvirtosios Baltijos Antantės konferencijos rezultatai	615
9 May 1936, Tallinn. A statement by S. Lozoraitis, in which he evaluates the results of the Fourth Baltic Entente Conference	
224. 1936 m. gegužės 19 d. – S. Lozoraičio pranešimas finansų ministrui apie ketvirtosios Baltijos Antantės konferencijos nutarimus ir paraginimas juos vykdyti.....	616
19 May 1936 A report by S. Lozoraitis to the minister of finance about the decisions of the Fourth Baltic Entente Conference and an exhortation to implement them	
225. 1936 m. birželio 1 d., Vašingtonas. – P. Žadeikio pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Lietuvos ir Latvijos pasiuntinių pasitarimą Vašingtone	617
1 June 1936, Washington. A report by P. Žadeikis to the Ministry of Foreign Affairs about a meeting in Washington of the Lithuanian and Latvian envoys	

226. 1936 m. birželio 6 d., Berlynas. – K. Karečkos atmintinė apie Baltijos šalių pasiuntinių Vokietijoje pasitarimą	618
6 June 1936, Berlin. A pro memoria from K. Karečka about a meeting of the envoys of the Baltic States to Germany	
227. 1936 m. rugpjūčio 8 d., Vašingtonas. – Lietuvos laikinojo reikalų patikėtinio atstovo JAV M. Bagdono pranešimas Užsienio reikalų ministerijai apie Lietuvos ir Latvijos diplomatų pasitarimą	620
8 August 1936, Washington. A report by Lithuanian Chargé d' Affaires to the US Bagdonas to the Ministry of Foreign Affairs about a meeting of the Lithuanian and Latvian diplomats	
228. 1936 m. gruodžio 10 d., Paryžius. – P. Klimo pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos šalių diplomatų pasitarimą	622
10 December 1936, Paris. A report by P. Klimas to S. Lozoraitis about a meeting of the diplomats of the Baltic States	
229. 1936 m. gruodžio 11 d., Ryga. – Penktosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos	623
11 December 1936, Rīga. The resolutions of the Fifth Baltic Entente Conference	
230. 1936 m. gruodžio 22 d., Ryga. – S. Lozoraičio atmintinė apie per penktąją Baltijos Antantės konferenciją įvykusį trijų užsienio reikalų ministrų privatų pokalbį	626
22 December 1936, Rīga. A pro memoria from S. Lozoraitis about a private conversation of the three ministers of foreign affairs that took place during the Fifth Baltic Entente Conference	
231. 1936 m. gruodžio 22 d., Kaunas. – S. Lozoraičio atmintinė apie jo paties kalbą, pasakytą penktojoje Baltijos Antantės konferencijoje	630
22 December 1936, Kaunas. A pro memoria from S. Lozoraitis about his own speech given at the Fifth Baltic Entente Conference	
232. 1937 m. sausio 9 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministerijos generalinio sekretoriaus J. Urbšio atmintinė apie Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų kalbas penktojoje Baltijos Antantės konferencijoje	633
9 January 1937, Kaunas. A report by General Secretary J. Urbšys of the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs about the speeches of the Latvian and Estonian ministers of foreign affairs at the Fifth Baltic Entente Conference	
233. 1937 m. sausio 26 d., Kaunas. – J. Urbšio raštas Lietuvos pasiuntiniui Italijoje dėl atsisakymo idėjos įkurti lietuvių-latvių-estų draugiją.	638
26 January 1937, Kaunas. A letter from J. Urbšys to the Lithuanian envoy to Italy concerning a rejection of the idea to establish a Lithuanian – Latvian – Estonian association	
234. 1937 m. vasario 1 d., Paryžius. – P. Klimo pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos Antantės šalių pasitarimą	638
1 February 1937 Paris. A report by P. Klimas to S. Lozoraitis about a meeting of the Baltic Entente countries	
235. 1937 m. vasario 25 d., Kaunas. – S. Lozoraičio atmintinė apie pokalbį su SSSR pasiuntiniu Podolskiu dėl Lietuvos pageidavimo, kad Raudonosios armijos Generalinio štabo viršininkas maršalas A. Jegorovas vyktų su vizitu ne tik į Lietuvą, bet ir į visas Baltijos valstybes kartu	640
25 February 1937, Kaunas. A pro memoria from S. Lozoraitis about a conversation with USSR Envoy Podolski concerning the Lithuanian desire that the commander of the Red	

TURINYS

Army General Staff Marshall Aleksandr Yegorov visit not only Lithuania but also all the Baltic States at the same time

236. 1937 m. balandžio 13 d., Londonas. – Lietuvos pasiuntinio Anglijoje B. K. Balučio pranešimas S. Lozoraičiui apie eilinį Baltijos Antantės šalių diplomatų pasitarimą 642
 13 April 1937, London. A report by Lithuanian Envoy to England B. K. Balutis to S. Lozoraitis about an ordinary meeting of the diplomats of the Baltic Entente countries

237. 1937 m. balandžio 16 d., Berlynas. – Lietuvos pasiuntinybės Vokietijoje pranešimas apie eilinį Baltijos šalių pasiuntinių pasitarimą 644
 16 April 1937, Berlin. A report by the Lithuanian envoy to Germany about an ordinary meeting of the diplomats of the envoys of the Baltic States

238. 1937 m. birželio mėn. 17 d., Kaunas. – S. Lozoraičio atmintinė apie pokalbį su Latvijos pasiuntiniu L. Sėja dėl nepalankios abiejų šalių santykių atmosferos po krepšinio varžybų 646
 17 June 1937, Kaunas. A pro memoria from S. Lozoraitis about a conversation with Latvian Envoy L. Sėja concerning the unfavourable atmosphere of the relations between both countries after the basketball games

239. 1937 m. birželio 22 d., Roma. – V. Čarneckio pranešimas S. Lozoraičiui apie Baltijos šalių diplomatų pasitarimą Romoje 648
 22 June 1937, Rome. A report by V. Čarneckis to S. Lozoraitis about a meeting in Rome of the diplomats of the Baltic States

240. 1937 m. liepos 1 d., Kaunas. – S. Lozoraičio kalba pradėdant šeštąją Baltijos Antantės konferenciją 649
 1 July 1937, Kaunas. The speech by S. Lozoraitis at the opening of the Sixth Baltic Entente Conference

241. 1937 m. liepos 3 d., Kaunas. – Šeštosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos 651
 3 July 1937, Kaunas. The resolutions of the Sixth Baltic Entente Conference

242. 1937 m. liepos 3 d., Kaunas. – Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijų vadovų pareiškimai pasibaigus šeštajai Baltijos Antantės konferencijai 653
 3 July 1937, Kaunas. The statements of the heads of the Lithuanian, Latvian, and Estonian delegations after the end of the Sixth Baltic Entente Conference

243. 1937 m. liepos 4 d., Kaunas. – Šeštosios Baltijos Antantės konferencijos komunikatas spaudai 655
 4 July 1937, Kaunas. A press communiqué of the Sixth Baltic Entente Conference

244. 1937 m. liepos 16 d., Kaunas. – J. Urbšio atmintinė apie Latvijos užsienio reikalų ministro V. Munterio ir Estijos užsienio reikalų viceministro A. Rejauspranešimus ir diskusijas dėl jų per šeštąją Baltijos Antantės konferenciją 656
 16 July 1937, Kaunas. A pro memoria from J. Urbšys about the reports by Latvian Minister of Foreign Affairs Vilhelms Munters and Estonian Deputy Minister of Foreign Affairs August Rei and the discussions concerning them during the Sixth Baltic Entente Conference

245. 1937 m. liepos 22 d., Paryžius. – Lietuvos pasiuntinio Prancūzijoje P. Klimo pranešimas užsienio reikalų ministrui apie eilinį Baltijos šalių pasiuntinių pasitarimą Paryžiuje 665
 22 July 1937, Paris. A report by Lithuanian Envoy to France P. Klimas to the minister of foreign affairs about an ordinary meeting in Paris of the envoys of the Baltic States

246. 1937 m. gruodžio 9 d., Talinas. – Lietuvos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų kalbos pradėdant septintąją Baltijos Antantės konferenciją 666
 9 December 1937, Tallinn. The speeches of the Lithuanian and Latvian ministers of foreign affairs at the opening of the Seventh Baltic Entente Conference
247. 1937 m. gruodžio 11 d., Talinas. – Septintosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos 668
 11 December 1937, Tallinn. The resolutions of the Seventh Baltic Entente Conference
248. 1937 m. gruodžio 16 d., Kaunas. – J. Urbšio atmintinė apie Estijos ir Latvijos užsienio reikalų ministrų pranešimus septintojoje Baltijos Antantės konferencijoje 671
 16 December 1937, Kaunas. A pro memoria from J. Urbšys about the reports of the Estonian and Latvian ministers of foreign affairs at the Seventh Baltic Entente Conference
249. 1937 m. gruodžio 16 d., Kaunas. – J. Urbšio atmintinė apie pokalbį su Suomijos pasiuntiniu E. Palinu dėl Lietuvos–Lenkijos konflikto svarstymo šeštojoje Baltijos Antantės konferencijoje 681
 16 December 1937, Kaunas. A pro memoria from J. Urbšys about a conversation with Finnish Envoy Ervin Palin about the discussion of the Lithuanian – Polish conflict at the Sixth Baltic Entente Conference

V. VIENYBĖS BLĖSIMAS GRĖSMĖS AKIVAIZDOJE.

- BALTIJOS ANTANTĖS PANAIKINIMAS** 683
 THE FLAGGING OF THE UNITY IN THE FACE OF A THREAT.
 THE DISSOLUTION OF THE BALTIC ENTENTE
250. 1938 m. kovo 18 d., Kaunas. – Iš J. Urbšio atmintinės apie užsienio valstybių atstovų supažindinimą su Lenkijos ultimatumu Lietuvai 685
 18 March 1938, Kaunas. From a pro memoria of J. Urbšys about the familiarisation of foreign ambassadors with the Polish ultimatum to Lithuania
251. 1938 m. balandžio 5 d., Kaunas. – Iš Lietuvos užsienio reikalų ministerijos atmintinės apie Latvijos požiūrį į Lenkijos ultimatumą Lietuvai 686
 5 April 1938, Kaunas. From a pro memoria from the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs about the Latvian view of the Polish ultimatum to Lithuania
252. 1938 m. balandžio 21 d., Kaunas. – J. Urbšio atmintinė apie pasikalbėjimą su Latvijos pasiuntiniu L. Sėja dėl Baltijos šalių bendradarbiavimo stiprinimo Lietuvai užmezgus diplomatinis santykius su Lenkija 688
 21 April 1938, Kaunas. A pro memoria from J. Urbšys about a conversation with Latvian Envoy L. Sēja concerning the strengthening of the co-operation of the Baltic States after Lithuania had restored diplomatic relations with Poland
253. 1938 m. gegužės 19 d., Ryga. – Lietuvos pasiuntinybės Latvijoje patarėjo J. Brėdikio pranešimas J. Urbšiui apie pasikalbėjimą su Estijos pasiuntinybės Rygoje patarėju dėl Baltijos šalių ūkinių ryšių sąstingio 689
 19 May 1938, Rīga. A report by Advisor J. Brėdikis of the Lithuanian embassy in Latvia to J. Urbšys about a conversation with an advisor to the Estonian embassy in Rīga concerning the stagnation of the economic relations of the Baltic States

TURINYS

254. 1938 m. birželio 10 d., Ryga. – S. Lozoraičio kalba pradedant aštuntąją Baltijos Antantės konferenciją	690
10 June 1938, Rīga. The speech by Stasys Lozoraitis at the opening of the Eighth Baltic Entente Conference	
255. 1938 m. birželio 10 d., Ryga. – Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų kalbos pradedant aštuntąją Baltijos Antantės konferenciją	692
10 June 1938, Rīga. The speeches of the Latvian and Estonian ministers of foreign affairs at the opening of the Eighth Baltic Entente Conference	
256. 1938 m. birželio 12 d., Ryga. – Aštuntosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos	694
12 June 1938, Rīga. The resolutions of the Eighth Baltic Entente Conference	
257. 1938 m. spalio 22 d., Ryga. – J. Brėdikio pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie V. Munterio pageidavimą Baltijos Antantės šalims kartu svarstyti neutralumo įstatymą ir keisti šių šalių eilinės konferencijos datą	696
22 October 1938, Rīga. A report by J. Brėdikis to the Lithuanian minister of foreign affairs about the desire of V. Munters for the Baltic Entente countries to simultaneously consider a neutrality law and to change the date of the ordinary conference of these countries	
258. 1938 m. lapkričio 7 d., Talinas. – Latvijos, Estijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministerijų ekspertų pasitarimo komunikatas dėl bendro Baltijos Antantės šalių neutralumo įstatymo projekto	697
7 November 1938, Tallinn. An advisory communiqué from experts of the Latvian, Estonian, and Lithuanian Ministries of Foreign Affairs concerning a draft of the common neutrality law of the Baltic Entente countries	
259. 1938 m. lapkričio 22 d., Kaunas – Ryga. – „Eltos“ pranešimai apie Rygoje Latvijos nepriklausomybės dieną įvykusį Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrų pasitarimą dėl bendro šių šalių neutralumo įstatymo ir latvių pateikto tokio įstatymo projekto	698
22 November 1938, Kaunas – Rīga. ELTA reports about the meeting, which took place in Rīga on Latvia’s Independence day, of the Lithuanian, Latvian, and Estonian ministers of foreign affairs concerning the joint neutrality law of these countries and the draft of this law submitted by the Latvians	
260. 1938 m. lapkričio 26 d., Kaunas. – „Lietuvos, Latvijos ir Estijos neutralumo įstatymas“	699
26 November 1938, Kaunas. ‘Law on the Neutrality of Lithuania, Latvia, and Estonia’	
261. 1938 m. lapkritis. – Lietuvos diplomato ir karininko K. Škirpos parengta Baltijos šalių „Neutraliteto gynimo sutartis“	702
November 1938. The ‘Neutrality Defence Treaty’ of the Baltic States that was prepared by Lithuanian diplomat and army officer Kazys Škirpa	
262. 1938 m. lapkritis, Kaunas. – „Neutralumo įstatymo projekto paaiškinamasis raštas“	703
November 1938, Kaunas. ‘Letter of Explanation to the Draft Neutrality Law’	
263. 1938 m. gruodžio 12 d., Talinas. – B. Dailidės pranešimas J. Urbšiui apie estų diplomatų surinktas žinias, jog Vokietija ketina artimiausiu metu prisijungti Klaipė-	

da, ir apie Estijos užsienio reikalų ministro K. Selterio įtaigų patarimą Klaipėda Vokietijai atiduoti	704
12 December 1938, Tallinn. A report by B. Dailidė to J. Urbšys about the news gathered by Estonian diplomats that Germany intended to annex Klaipėda in the near future and about the advice offered by Estonian Minister of Foreign Affairs Karl Selter to give Klaipėda to Germany	
264. 1938 m. gruodžio 13 d., Talinas. – B. Dailidės pranešimas J. Urbšiui apie pasikalbėjimą su K. Selteriu dėl Vokietijos planų Klaipėdoje	705
13 December 1938, Tallinn. A report by B. Dailidė to J. Urbšys about a conversation with K. Selter concerning Germany's plans in Klaipėda	
265. 1938 m. gruodžio 20 d., Kaunas. – Estų, latvių ir lietuvių bendradarbiavimo biuro pirmininko J. Vileišio kreipimasis į Lietuvos užsienio reikalų ministrą dėl Baltijos šalių kongreso finansavimo	707
20 December 1938, Kaunas. An appeal by Chairman J. Vileišis of the Estonian, Latvian, and Lithuanian Co-operation Office to the Lithuanian minister of foreign affairs concerning the financing of the congress of the Baltic States	
266. 1939 m. sausio 10 d., Kaunas. – Lietuvos Neutralumo įstatymas	709
10 January 1939, Kaunas. The Lithuanian Neutrality Law	
267. 1939 m. vasario 3 d., Kaunas. – Devintosios Baltijos Antantės konferencijos komunikatas ir Lietuvos, Latvijos, Estijos užsienio reikalų ministrų pareiškimai konferencijai pasibaigus	713
3 February 1939, Kaunas. A communiqué of the Ninth Baltic Entente Conference and statements by the Lithuanian, Latvian, and Estonian ministers of foreign affairs at the end of the conference	
268. 1939 m. vasario 3 d., Kaunas. – Devintosios Baltijos Antantės konferencijos rezoliucijos	716
3 February 1939, Kaunas. The resolutions of the Ninth Baltic Entente Conference	
269. 1939 m. vasario 13 d., Talinas. – B. Dailidės pranešimas J. Urbšiui apie palankų Estijos požiūrį į devintosios Baltijos Antantės konferencijos rezultatus	718
13 February 1939, Tallinn. A report by B. Dailidė to J. Urbšys about the favourable Estonian view of the results of the Ninth Baltic Entente Conference	
270. 1939 m. birželio 8 d. Ryga. – Lietuvos pasiuntinio Latvijoje P. Dailidės pranešimas užsienio reikalų ministrui apie Latvijos susisiekimo ministro pasiūlymus plačiau naudoti tranzitui Liepojos uostą	718
8 June 1939 Rīga. A report by Lithuanian Envoy to Latvia P. Dailidė to the minister of foreign affairs about the offers of the Latvian minister of communications for broader use of the port of Liepāja for transit	
271. 1939 m. birželio 9 d., Ryga. – P. Dailidės pranešimas užsienio reikalų ministrui apie nutrūkusius Latvijos ir Lietuvos sporto ryšius	720
9 June 1939, Rīga. A report by P. Dailidė to the minister of foreign affairs about the Latvian – Lithuanian sporting ties that had been broken off	
272. 1939 m. birželio 16 d., Kaunas. – Lietuvos Ministro pirmininko pavaduotojo ir einančio užsienio reikalų ministro pareigas K. Bizausko atmintinė apie pokalbį su Estijos pasiuntiniu A. Varma dėl Baltijos šalių karinio bendradarbiavimo	722
16 June 1939, Kaunas. A pro memoria from Lithuanian Deputy Prime Minister and acting Minister of Foreign Affairs Kazimieras Bizauskas about a conversation with Estonian Envoy Aleksander Varma about the military co-operation of the Baltic States	

TURINYS

273. 1939 m. birželio 19 d., Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Politikos departamento direktoriaus E. Turausko instrukcija Lietuvos pasiuntiniui Anglijoje dėl požiūrio į Baltijos Antantę ir P. Klimo pranešimas kaip ministerijos požiūrio pavyzdinis išdėstymas	724
19 June 1939, Kaunas. The instructions of Director E. Turauskas of the Political Department of the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs to the Lithuanian envoy to England concerning the view of the Baltic Entente as well as a report by P. Klimas as a representative position of the ministry's view	
274. 1939 m. birželio 22 d., Paryžius. – P. Klimo pranešimas K. Bizauskui apie Baltijos šalių diplomatų posėdį	727
22 June 1939, Paris. A report by P. Klimas to K. Bizauskas about a session of the diplomats of the Baltic States	
275. 1939 m. rugpjūčio 19 d., Kaunas. – Istoriko B. Kazlausko straipsnis „Naujos nuotaikos ir Baltijos valstybių likimas“	729
19 August 1939, Kaunas. An article by Historian Bronius Kazlauskas 'The New Climate and the Fate of the Baltic States'	
276. 1939 m. rugpjūčio 29 d., Talinas. – B. Dailidės pranešimas Lietuvos užsienio reikalų ministrui apie K. Selterio nuomonę dėl SSSR ir Vokietijos Nepuolimo sutarties padarinių	733
29 August 1939, Tallinn. A report by B. Dailidė to the Lithuanian minister of foreign affairs about K. Selter's opinion of the consequences of the USSR – German Non-Aggression Pact	
277. 1939 m. rugsėjo 6 d., Ryga. – Iš B. Dailidės pranešimo telefonu apie dešimtosios Baltijos Antantės konferencijos atidėjimą ir apie Latvijos ketinimą įvesti vizas Lietuvai ir Estijai	734
6 September 1939, Rīga. From a telephone report by B. Dailidė about the postponement of the Tenth Baltic Entente Conference and about the Latvian intention to introduce visas for Lithuania and Estonia	
278. 1939 m. spalio 30 d., Maskva. – Lietuvos pasiuntinio SSSR L. Natkevičiaus pranešimas J. Urbšiu apie Baltijos Antantės šalių diplomatų pasitarimą	734
30 October 1939, Moscow. A report by Lithuanian Envoy to the USSR Ladas Natkevičius to J. Urbšys about a meeting of the diplomats of the Baltic Entente countries	
279. 1939 m. gruodžio 4 d., Kaunas. – J. Urbšio telegrama Lietuvos pasiuntinybei Tautų Sąjungoje reikalaujant laikytis griežčiausio neutralumo šioje organizacijoje svarstant SSSR agresiją prieš Suomiją	736
4 December 1939, Kaunas. A telegram from J. Urbšys to the Lithuanian embassy at the League of Nations demanding the strictest neutrality be maintained in this organisation in considering the aggression of the USSR against Finland	
280. 1939 gruodžio 7–8 d., Talinas. – Dešimtosios Baltijos Antantės konferencijos posėdžių protokolai	737
7–8 December 1939, Tallinn. The minutes of the sessions of the Tenth Baltic Entente Conference	
281. 1939 m. gruodžio 8 d., Talinas. – Dešimtosios Baltijos Antantės konferencijos rekomendacija dėl ekonominių ryšių palaikymo	740
8 December 1939, Tallinn. A recommendation of the Tenth Baltic Entente Conference concerning the maintenance of economic relations	

282. 1939 m. gruodžio 11 d., Kaunas. – E. Turausko atmintinė apie dešimtąją Baltijos Antantės konferenciją	741
11 December 1939, Kaunas. A pro memoria from E. Turauskas about the Tenth Baltic Entente Conference	
283. 1939 m. gruodžio 15 d., Ženeva. – Lietuvos pasiuntinio Tautų Sąjungoje J. Savickio pranešimas J. Urbšiuui apie Lietuvos poziciją SSSR agresijos prieš Suomiją atžvilgiu	743
15 December 1939, Geneva. A report from the Lithuanian envoy to the League of Nations, J. Savickis, to J. Urbšys about the Lithuanian position in respect to the aggression of the USSR against Finland	
284. 1939 m. gruodžio 20 d., Maskva. – L. Natkevičiaus pranešimas J. Urbšiuui apie Baltijos šalių pasiuntinių pasitarimą	748
284. 20 December 1939, Moscow. A report by L. Natkevičius to J. Urbšys about a meeting of the envoys of the Baltic Entente countries	
285. 1940 m. sausio 2 d, Kaunas. – Lietuvos užsienio reikalų ministerijos referento P. Mačiulio atmintinė apie Rygoje įvykusį Baltijos Antantės šalių pasitarimą dėl sovietinių karinių bazių įkurdinimo ir funkcionavimo	750
2 January 1940 d, Kaunas. A pro memoria from Petras Mačiulis, an advisor at the Lithuanian Ministry of Foreign Affairs, about the meeting of the Baltic Entente countries that took place in Rīga and discussed the establishment and functioning of Soviet military bases	
286. 1940 m. vasario 11 d., Kaunas. – P. Mačiulio atmintinė apie Taline įvykusį Baltijos Antantės šalių pasitarimą sovietinių karinių bazių klausimais	754
11 February 1940, Kaunas. A pro memoria from P. Mačiulis about the meeting of the Baltic Entente countries that took place in Tallinn on questions of Soviet military bases	
287. 1940 m. kovo 1 d., Tauragė. – VII klasės gimnazistų paramos laiškas su Sovietų agresija kovojančios Suomijos konsulatui Lietuvoje	759
1 March 1940, Tauragė. A letter of support from seventh form gymnasium pupils to the consulate of Finland, which was struggling against Soviet aggression, in Lithuania	
288. 1940 m. kovo 14–16 d., Ryga. – Vienuoliktosios Baltijos Antantės konferencijos posėdžių protokolai bei jų priedai	760
14–16 March 1940, Rīga. The minutes of the sessions of the Eleventh Baltic Entente Conference and their annexes	
289. 1940 m. kovo 16 d., Ryga. – Vienuoliktosios „Baltijos santarvės konferencijos komunikatas“	765
16 March 1940, Rīga. ‘Communiqué of the Eleventh Baltic Concord Conference’	
290. 1940 m. kovo 18 d., Kaunas. – P. Mačiulio atmintinė apie vienuoliktosios Baltijos Antantės konferencijos metu įvykusį informacijos pasikeitimą sovietinių karinių bazių klausimais	766
18 March 1940, Kaunas. A pro memoria from P. Mačiulis about an exchange, which occurred during the Eleventh Baltic Entente Conference, of information on questions of Soviet military bases	
291. 1940 m. kovo 18 d., Kaunas. – Lietuvos vyriausybės posėdžio, svarščiusio vienuoliktosios Baltijos Antantės konferencijos rezultatus, protokolas	772
18 March 1940, Kaunas. The minutes of a Lithuanian government session, in which the results of the Eleventh Baltic Entente Conference were debated	

TURINYS

292. 1940 m. kovo 20 d., Kaunas. – E. Turausko atmintinė apie Baltijos Antantės vienuoliktojoje konferencijoje išryškėjusį Latvijos ir Estijos požiūrį į sovietines karines bazines 773
 20 March 1940, Kaunas. A pro memoria from E. Turauskas about the Latvian and Estonian view, which emerged at the Eleventh Baltic Entente Conference, of Soviet military bases
293. 1940 m. kovo 29 d., Kaunas. – Suomijos konsulo Lietuvoje padėka Tauragės gimnazistams už laišką ir paramą 774
 29 March 1940, Kaunas. A letter of gratitude to Tauragė gymnasium pupils from the Finnish consul to Lithuania for their letter and support
294. 1940 m. kovo 30 d., Kaunas. – E. Turausko atmintinė apie pokalbį su Estijos pasiuntiniu Lietuvoje J. Lattiku dėl Suomijos padėties ir jos požiūrio į Baltijos šalių neutralumą Žiemos karo metu 775
 30 March 1940, Kaunas. A pro memoria from E. Turauskas about a conversation with Estonian Envoy to Lithuania Jaan Latiku about the Finnish situation and its view of the neutrality of the Baltic States during the Winter War
295. 1940 m. balandžio 2 d., Kaunas. – E. Turausko atmintinė apie J. Lattiko pareiškimą dėl Estijos tvirto pasiryžimo suartėti su Lietuva 777
 2 April 1940, Kaunas. A pro memoria from E. Turauskas about a statement by J. Lattik about Estonia's firm determination to ally itself with Lithuania
296. 1940 m. balandžio 2 d., Kaunas. – E. Turausko atmintinė apie pokalbį su SSSR pasiuntiniu N. Pozdniakovu dėl jo įtarimų, kad Lietuva prisijungia prie Latvijos ir Estijos karinės sąjungos 777
 2 April 1940, Kaunas. A pro memoria from E. Turauskas about a conversation with USSR Envoy Nikolai Pozdniakov about his suspicion that Lithuania had joined the Latvian and Estonian military alliance
297. 1940 m. birželio 10 d., Maskva. – L. Natkevičiaus pranešimas J. Urbšiui apie SSSR vyriausybės vadovo V. Molotovo priekaištus Lietuvos premjerui A. Merkiui dėl neva sukurtos Baltijos šalių karinės sąjungos ir kitų nebūtų dalykų 780
 10 June 1940, Moscow. A report by L. Natkevičius to J. Urbšys about the reproaches of the head of the USSR government, Vyacheslav Molotov, to Lithuanian Prime Minister Antanas Merkys concerning the purportedly created military alliance of the Baltic States and other non-existent things
298. 1940 m. birželio 29 d., Ryga. – Latvijos „liaudies vyriausybės“ posėdžio, anuliavusio Latvijos ir Estijos gynybinės sąjungos bei sąjungos organizavimo sutartis, protokolas 783
 29 June 1940, Rīga. The minutes of the Latvian ‘People’s Government’, which annulled the Latvian–Estonian defensive alliance treaty and the treaty for the organisation of this alliance
299. 1940 m. birželio 29 d., Talinas. – Estijos „liaudies vyriausybės“ nutarimas dėl Estijos ir Latvijos gynybinės sąjungos sutarties anuliavimo 785
 29 June 1940, Tallinn. The decision of the Estonian ‘People’s Government’ concerning the repeal of the Estonian – Latvian Defensive Alliance Treaty
300. 1940 m. birželio 29 d., Talinas. – Estijos Prezidento K. Piatso nutarimas, skelbiantis, kad nutraukiama Estijos ir Latvijos gynybinės sąjungos sutartis 786
 29 June 1940, Tallinn. The decree of Estonian President K. Päts declaring that the Estonian and Latvian Defensive Alliance Treaty had been cancelled

301. 1940 m. liepos 1 d., Ryga. – Latvijos „liaudies vyriausybės“ posėdžio, anuliavusio Baltijos Antantės sutartį, protokolas	786
1 July 1940, Rīga. The minutes of the session of the Latvian ‘People’s Government’, which annulled the Baltic Entente treaty	
302. 1940 m. liepos 2 d., Talinas. – Estijos „liaudies vyriausybės“ nutarimas siūlyti Prezidentui panaikinti Baltijos Antantės sutartį	788
2 July 1940, Tallinn. The resolution of the Estonian ‘People’s Government’ proposing that the president revoke the Baltic Entente treaty	
303. 1940 m. liepos 2 d., Kaunas. – Lietuvos „liaudies vyriausybės“ posėdžio, panaikinusio Baltijos Antantės sutartį, protokolas	789
2 July 1940, Kaunas. The minutes of the session of the Lithuanian ‘People’s Government’, which revoked the Baltic Entente treaty	
304. 1940 m. liepos 3 d., Talinas. – Estijos Prezidento K. Piatso nutarimas, skelbiantis, kad nutraukiama Baltijos Antantės sutartis	790
3 July 1940, Tallinn. The decree of Estonian President K. Pääs declaring that the Baltic ‘Entente treaty had been revoked	
305. 1990 m. gegužės 12 d., Talinas. – „Deklaracija dėl Lietuvos Respublikos, Latvijos Respublikos ir Estijos Respublikos santarvės ir bendradarbiavimo“	791
12 May 1990, Tallinn. ‘Declaration of Understanding and Co-operation of the Republic of Lithuania, the Republic of Latvia, and the Republic of Estonia’	
1919 m. Talino ir pirmosios Tartu konferencijos protokolai	792
ŠALTINIŲ IR LITERATŪROS SĄRAŠAS	801
ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ	815
SUMMARY	873
ILIUSTRACIJŲ SĄRAŠAS	881